

PLAN EWALUACJI

Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020

Dokument zatwierdzony przez Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego
na lata 2014-2020 Uchwałą nr 248/2019 z dnia 21 lutego 2019 roku.

Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego
Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym
Oddział Monitoringu i Ewaluacji

Lublin 2019

Spis treści

Wprowadzenie	5
Ramowy zakres tematyczny Planu.....	7
Cele ewaluacji RPO WL	7
Obszary tematyczne.....	10
Organizacja procesu ewaluacji.....	11
Uwarunkowania procesu i zaangażowane instytucje	11
Sposoby realizacji badań.....	12
Mechanizmy zapewniania wysokiej jakości badań.....	13
Opis działań służących wzmocnieniu potencjału ewaluacyjnego w ramach RPO WL	15
Opis strategii rozpowszechniania i wykorzystania wyników procesu ewaluacji	16
Opis zasobów niezbędnych do realizacji Planu	20
Harmonogram planowanych ewaluacji.....	20
Lista badań RPO WL 2014-2020	21
GOSPODARKA.....	21
1. Ewaluacja wpływu wsparcia w ramach Osi I - Badania i innowacje w RPO WL 2014-2020.....	21
2. Ewaluacja wpływu wsparcia w ramach Osi II Cyfrowe Lubelskie w RPO WL 2014-2020.....	23
3. Ocena wpływu wsparcia konkurencyjności MŚP w perspektywie 2014-2020	24
INFRASTRUKTURA.....	27
4. Ocena wpływu wsparcia w ramach Osi IV Energia przyjazna środowisku i Osi V Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w RPO WL 2014-2020	27
5. Ocena efektów ekologicznych, społecznych i gospodarczych wsparcia w ramach Osi VI Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów w RPO WL 2014-2020	29
6. Ocena efektów ekologicznych, społecznych i gospodarczych wsparcia w ramach Osi VII Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego w RPO WL 2014-2020	31
7. Ocena efektów wsparcia w ramach Osi VIII Mobilność regionalna i ekologiczny transport w RPO WL 2014-2020	33
8. Ocena komplementarności międzyokresowej w zakresie rewitalizacji.....	35
9. Ewaluacja wpływu działań rewitalizacyjnych na sytuację obszarów zdegradowanych, w tym na ożywienie społeczne i gospodarcze oraz na jakość życia mieszkańców	37
SPOŁECZEŃSTWO	40
10. Badanie ewaluacyjne w zakresie oszacowania wartości wybranych wskaźników rezultatu długoterminowego w ramach 9, 10, 11 i 12 osi priorytetowej RPO WL 2014-2020	40

11. Ocena wpływu wsparcia oferowanego w ramach 9 i 10 osi priorytetowej RPO WL 2014-2020.....	42
12. Ocena wpływu wsparcia oferowanego w ramach 11 osi priorytetowej RPO WL 2014-2020.....	45
13. Ocena wpływu wsparcia oferowanego w ramach 12 osi priorytetowej RPO WL 2014-2020.....	48
BADANIA PROGRAMU.....	51
14. Ocena kryteriów i systemu wyboru projektów RPO WL 2014-2020	51
15. Ewaluacja wdrażania polityk horyzontalnych w RPO WL 2014-2020.....	53
16. Ewaluacja mid-term postępu rzeczowego i systemu realizacji RPO WL 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródkresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania.....	54
17. Ewaluacja ex post postępu rzeczowego i rezultatów RPO WL 2014-2020 oraz wpływ Programu na osiągnięcie celów Strategii Europa 2020	56
18. Aktualizacja oceny ex ante instrumentów finansowych w RPO WL.	58
19. Ewaluacja ex ante regionalnego programu operacyjnego 2021+.....	59
Załącznik 1.....	61

Wykaz skrótów:

BDL	Bank Danych Lokalnych
DW EFS	Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego
DW EFRR	Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
DZ RPO	Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
EFSI	Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne
FGI	Wywiad Grupowy Zogniskowany (Focus Group Interview)
GSE	Grupa Sterująca Ewaluacją
GUS	Główny Urząd Statystyczny
ICT/ TIK	Technologie informacyjno-komunikacyjne
IOB	Instytucje otoczenia biznesu
IZ	Instytucja Zarządzająca
JE	Jednostka Ewaluacyjna
JST	Jednostki Samorządu Terytorialnego
KE	Komisja Europejska
KJE	Krajowa Jednostka Ewaluacji
KM	Komitet Monitorujący
LAWP	Lubelska Agencja Wspierania Przedsiębiorczości
LSI2014	Lokalny System Informatyczny RPO WL 2014-2020 umożliwiający wymianę danych z SL2014 i zapewniający obsługę procesów związanych z wnioskowaniem o dofinansowanie
LSI2014EFS	Lokalny System Informatyczny RPO WL 2014-2020 w zakresie Osi Priorytetowych 9, 10, 11 i 12 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, umożliwiający wymianę danych z SL2014 i zapewniający obsługę procesów związanych z wnioskowaniem o dofinansowanie
MiIR	Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju
MŚP	Mikro, Małe i Średnie Przedsiębiorstwa
OZE	Odnawialne źródła energii
OMIE	Oddział Monitoringu i Ewaluacji
OWES	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
POPC	Program Operacyjny Polska Cyfrowa
PKB	Produkt krajowy brutto
PO PW	Program Operacyjny Polska Wschodnia
POIiŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
POIR	Program Operacyjny Inteligentny Rozwój
PO KL	Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013
PO PW	Program Operacyjny Polska Wschodnia
POWER	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój
RLM	Równoważna Liczba Mieszkańców
RPO WL 2014-2020	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020
SFC2014	Elektroniczny system wymiany danych z KE (System for Found Management European Community 2014)
SL2014	Aplikacja główna centralnego systemu teleinformatycznego, wspierająca obsługę projektów
SOPZ	Szczegółowy Opis Przedmiotu Zamówienia
SWR	System Wdrażania Rekomendacji
UMWL	Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie
UP	Umowa Partnerstwa
WLWK	Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych

Wprowadzenie

Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (RPO WL 2014-2020), jako jeden z 16 regionalnych programów operacyjnych, jest narzędziem realizacji Umowy Partnerstwa (UP) w zakresie polityki spójności.

RPO WL 2014-2020 został zaakceptowany przez Komisję Europejską (KE) decyzją nr C(2015) 887 z dnia 12 lutego 2015 r. oraz przyjęty przez Zarząd Województwa Lubelskiego w dniu 10 marca 2015 r.

Plan Ewaluacji RPO WL 2014-2020 został opracowany przez Jednostkę Ewaluacyjną (JE) funkcjonującą w ramach Oddziału Monitoringu i Ewaluacji (OMiE) w Departamencie Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym (DZ RPO) w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie (UMWL).

Obowiązek sporządzenia planu wynika z art. 56 i art. 114 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013¹. Niniejszy plan uwzględnia zalecenia wynikające zwytycznych KE w zakresie Planów Ewaluacji² oraz z wytycznych Ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020. Wykorzystano również rekomendacje sformułowane w raporcie *Wnioski i rekomendacje dot. procesu planowania*, realizowanego na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju³. W pracach nad Planem wykorzystano wnioski i rekomendacje wypracowane w ramach ewaluacji z lat 2007-2013, wyniki ewaluacji *ex ante* Programu.⁴

Niniejszy Plan określa strategię realizacji procesu ewaluacji RPO WL, formułując główne cele, sposoby organizacji i realizacji badań wraz z listą badań i harmonogramem. Szczególną uwagę poświęcono mechanizmom zapewnienia wysokiej jakości badań oraz wykorzystywania ich wyników we wdrażaniu Programu. Integralną część Planu stanowi lista badań przewidzianych do realizacji wraz z harmonogramem. Plan będzie poddawany corocznym aktualizacjom pod kątem kompletności i spójności z procesem wdrażania Programu i komplementarności z procesem ewaluacji Umowy Partnerstwa oraz innych Programów Operacyjnych realizowanych w Polsce w ramach polityki spójności.

Przedmiotowy Plan Ewaluacji stanowi ramy dla realizacji badań ewaluacyjnych w całym okresie programowania. W ramach Planu uwzględniono:

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006. W dalszej części nazywane Rozporządzeniem Ogólnym.

² *Guidance Document on Evaluation Plans*.

³ Projekt pn. *Wsparcie procesu przygotowania planów ewaluacji na perspektywę 2014-2020*, zrealizowany w 2015 r. przez konsorcjum WYG PSDB Sp. z o.o. i Uniwersytet Jagielloński.

⁴ "Ewaluacja *ex ante* projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 z uwzględnieniem możliwości wdrożenia instrumentów finansowych dla realizacji celów Programu". Wykonawca: konsorcjum Agrotec Polska Sp. z o.o. oraz Ecorys Polska Sp. z o.o.

- badania wynikające bezpośrednio z zapisów Rozporządzenia Ogólnego,
- badania wynikające bezpośrednio z zapisów rozporządzeń dla poszczególnych funduszy - badania niezbędne do oszacowania wskaźników rezultatu długoterminowego dla EFS,
- badania wynikające bezpośrednio z wytycznych Komisji Europejskiej i MliR,
- doświadczenia z realizacji procesu ewaluacji 2007-2013,
- potrzeby instytucji/jednostek odpowiedzialnych za procesy programowania, realizacji, monitorowania i ewaluacji RPO WL.

Ponadto należy podkreślić, iż w ramach procesu ewaluacji realizowane będą badania *ad hoc*, które nie są włączane do planu ewaluacji. Badania *ad hoc* będą realizowane w sytuacji pojawienia się w trakcie wdrażania Programu nagłej, pilnej potrzeby informacyjnej, lecz na etapie planowania niemożliwej do przewidzenia. Natomiast informacja na temat zrealizowanych badań tego typu włączana będzie do sprawozdania rocznego z postępów wdrażania Programu. Ponadto plan ewaluacji może być również uzupełniony o badania strategiczne wskazywane przez KJE. Dodatkowo JE może również współpracować przy realizacji badań ewaluacyjnych z KJE bądź innymi Jednostkami Ewaluacyjnymi. Komisja Europejska rekomenduje systematyczny przegląd i aktualizację planu ewaluacji przynajmniej raz do roku. W zakresie aktualizacji planu ewaluacji JE na forum GSE oraz KM ze szczególnym uwzględnieniem roli partnerów społecznych, co roku dokonywać będzie przeglądu przedmiotowego planu pod kątem jego modyfikacji bądź ewentualnego uzupełnienia o dodatkowe badania (w tym o charakterze *ad hoc*) wynikające z potrzeb realizacji programu.

Ramowy zakres tematyczny Planu

Cele ewaluacji RPO WL

W niniejszym planie jako ewaluację rozumie się - *badanie społeczno-ekonomiczne, którego celem jest oszacowanie, w odniesieniu do jasno sformułowanych kryteriów (najczęściej skuteczności, efektywności, użyteczności, trafności i trwałości) jakości oraz efektów wdrażania interwencji publicznych*⁵.

Do głównych celów ewaluacji RPO WL w latach 2014-2020 należą:

1. Określenie efektów realizacji RPO WL oraz określenie stopnia osiągnięcia celów Programu.
2. Ocena wpływu RPO WL na osiągnięcie celów społeczno-gospodarczych, wynikających ze strategii krajowych oraz Strategii Europa 2020.
3. Poprawa jakości, skuteczności i efektywności procesów wdrażania RPO WL.

Kluczowym zadaniem ewaluacji jest identyfikacja efektów realizacji interwencji (w tym przypadku programu regionalnego) oraz czynników wpływających na stopień skuteczności podjętej interwencji. W skrócie - ewaluacja ma dostarczać odpowiedzi na pytanie "Czy interwencja działa?", a także, "dlaczego działa?". W tym obszarze koncepcja ewaluacji powinna skupiać się na odtworzeniu teorii zmiany ze szczególnym uwzględnieniem modelu logicznego, w tym:

- nakładów, działań, produktów, rezultatów i efektów,
- założeń, które stanowiły podstawę dla określenia związków przyczynowo-skutkowych,
- warunków, które przyjęto za konieczne, aby interwencja przyniosła oczekiwane efekty.

Na etapie identyfikacji i oceny efektów realizacji Programu podjęta zostanie weryfikacja przyjętej logiki interwencji, która wcześniej została pozytywnie oceniona w efekcie realizacji ewaluacji *ex ante*. Istotny jest również nacisk na próbę identyfikacji efektów Programu w szerszym ujęciu, uwzględniającym efekty nieplanowane (zamierzone/niezamierzone, oczekiwane/nieoczekiwane, pozytywne/negatywne).⁶ Należy w tym miejscu zaznaczyć, iż nacisk położony na identyfikację efektów interwencji jest tym aspektem, który odróżnia orientację ewaluacji w perspektywie 2014-2020 od perspektywy 2007-2013, w której przeważały ewaluacje procesowe.

Sposób realizacji ewaluacji powinien zapewniać zwiększenie poziomu integracji procesu ewaluacji z procesem programowania i wdrażania Programu, przez co rozumie się optymalną koordynację działań analityczno-badawczych z procesem decyzyjnym oraz stworzenie ram organizacyjno-instytucjonalnych sprzyjających lepszemu wykorzystaniu wyników badań ewaluacyjnych. Szczególnie istotne jest dostarczanie rzetelnych, wiarygodnych, pogłębionych danych, stanowiących obiektywną wiedzę, opartą na dowodach (*evidence-based*), która

⁵ Wytuczne w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020, Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, 2018.

⁶ „Ewaluacja oparta na badaniu użyteczności - analiza w kontekście realizacji zasady *good governance* w wybranych programach operacyjnych”. Centrum Ewaluacji i Analiz Polityk Publicznych UJ, Warszawa, 2010 r. Projekt zrealizowany na zlecenie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w ramach III konkursu dotacji „Fundusze europejskie na poziomie NSS”.

wspierać będzie procesy decyzyjne głównych decydentów oraz wzmacniać procesy uczenia się organizacji.

Głównym celem RPO WL na lata 2014-2020 jest podniesienie konkurencyjności województwa w oparciu o wewnętrzne potencjały, sprzyjające zwiększeniu spójności społecznej i terytorialnej.

Wsparcie w ramach Programu otrzymają kluczowe dla rozwoju regionu obszary: przedsiębiorczość, badania i innowacje, energetyka odnawialna, środowisko, rynek pracy, edukacja, pomoc społeczna, transport, kultura oraz ochrona zdrowia.

Zakres RPO WL 2014-2020

RPO WL 2014-2020		
Oś priorytetowa	Działanie	Alokacja UE (mln EUR) ⁷
Oś priorytetowa 1 <i>Badania i innowacje</i>	1.1 Regionalna infrastruktura badawczo-rozwojowa	10,1
	1.2 Badania celowe	39,7
	1.3 Infrastruktura badawczo-rozwojowa w przedsiębiorstwach	37,7
	1.4 Transfer technologii i komercjalizacja badań	6,9
	1.5 Bon na innowacje	6,0
Oś priorytetowa 2 <i>Cyfrowe Lubelskie</i>	2.1 Cyfrowe Lubelskie	81,1
	2.2 Cyfryzacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	0,9
Oś priorytetowa 3 <i>Konkurencyjność przedsiębiorstw</i>	3.1 Tereny inwestycyjne	18,9
	3.2 Instrumenty kapitałowe	11,5
	3.3 Przedsiębiorstwa odpryskowe	5,0
	3.4 Dostosowanie oferty IOB do potrzeb rynku	13,5
	3.5 Bon na doradztwo	6,1
	3.6 Marketing gospodarczy	10,6
	3.7 Wzrost konkurencyjności MŚP	202,7
	3.8 Tereny inwestycyjne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	0,0
	3.9 Udział w targach i misjach	4,4
	3.10 Wzrost konkurencyjności MŚP dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych miast subregionalnych	4,6
Oś priorytetowa 4 <i>Energia przyjazna środowisku</i>	4.1 Wsparcie wykorzystania OZE	141,4
	4.2 Produkcja energii z OZE w przedsiębiorstwach	39,3
Oś priorytetowa 5 <i>Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna</i>	5.1 Poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw	45,8
	5.2 Efektywność energetyczna sektora publicznego	98,0
	5.3 Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego	25,4
	5.4 Transport niskoemisyjny	12,2
	5.5 Promocja niskoemisyjności	13,8
	5.6 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	63,7
	5.7 Transport niskoemisyjny dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych miast subregionalnych	4,6

⁷ Kwoty zostały zaokrąglone w taki sposób, aby wartości z poszczególnych Działań sumowały się na alokację z danej Osi.

	5.8 Efektywność energetyczna sektora publicznego dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych miast subregionalnych	6,5
	5.9 Promocja niskoemisyjności dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych miast subregionalnych	5,9
Oś priorytetowa 6 <i>Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów</i>	6.1 Bezpieczeństwo ekologiczne	4,4
	6.2 Mała retencja	0,0
	6.3 Gospodarka odpadami	29,7
	6.4 Gospodarka wodno-ściekowa	76,0
Oś priorytetowa 7 <i>Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego</i>	7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne	50,3
	7.2 Ochrona różnorodności przyrodniczej	4,9
	7.3 Turystyka przyrodnicza	9,8
	7.4 Ochrona bioróżnorodności dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	8,0
Oś priorytetowa 8 <i>Mobilność regionalna i ekologiczny transport</i>	8.1 Regionalny układ transportowy	191,8
	8.2 Lokalny układ transportowy	29,8
	8.3 Transport kolejowy	45,4
	8.4 Transport w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru funkcjonalnego	4,0
Oś priorytetowa 9 <i>Rynek pracy</i>	9.1 Aktywizacja zawodowa	23,3
	9.2 Aktywizacja zawodowa – projekty PUP	69,9
	9.3 Rozwój przedsiębiorczości	81,3
	9.4 Godzenie życia zawodowego i prywatnego	46,2
	9.5 Aktywizacja zawodowa w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	0,0
	9.6 Rozwój przedsiębiorczości w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	2,5
	9.7 Godzenie życia zawodowego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	2,6
Oś priorytetowa 10 <i>Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian</i>	10.1 Usługi rozwojowe dla MŚP	20,9
	10.2 Programy typu outplacement	14,4
	10.3 Programy polityki zdrowotnej	10,8
	10.4 Programy typu outplacement w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	2,0
Oś priorytetowa 11 <i>Włączenie społeczne</i>	11.1 Aktywne włączenie	81,1
	11.2 Usługi społeczne i zdrowotne	49,7
	11.3 Ekonomia społeczna	18,7
	11.4 Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	1,0
	11.5 Usługi społeczne i zdrowotne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	0
	11.6 Ekonomia społeczna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	0,0
Oś priorytetowa 12 <i>Edukacja, kwalifikacje i kompetencje</i>	12.1 Edukacja przedszkolna	11,9
	12.2 Kształcenie ogólne	26,9
	12.3 Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych	6,3
	12.4 Kształcenie zawodowe	74,6

	12.5 Edukacja przedszkolna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	0,9
	12.6 Kształcenie ogólne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	3,1
	12.7 Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	0,0
Oś priorytetowa 13 Infrastruktura społeczna	13.1 Infrastruktura ochrony zdrowia	69,8
	13.2 Infrastruktura usług społecznych	21,3
	13.3 Rewitalizacja obszarów miejskich	57,5
	13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich	41,2
	13.5 Infrastruktura przedszkolna	5,2
	13.6 Infrastruktura kształcenia zawodowego i ustawicznego	15,9
	13.7 Infrastruktura szkolna	5,3
	13.8 Rewitalizacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych	16,7
Os priorytetowa 14 Pomoc techniczna	14.1 Pomoc techniczna	79,4

Obszary tematyczne

Zakres tematyczny planowanych badań został podzielony na 4 obszary:

- gospodarka,
- infrastruktura,
- społeczeństwo,
- badania Programu.

Pierwszy obszar tematyczny odnosi się do oceny wpływu, efektów interwencji, skuteczności realizacji głównych celów Działań realizowanych w ramach Osi Priorytetowej I, II i III. Drugi z obszarów tematycznych umożliwi oszacowanie i ocenę efektów działań w odniesieniu do założonych celów w ramach Osi Priorytetowych IV, V, VI, VII i VIII. Badania zaplanowane do realizacji w ramach przedmiotowego obszaru będą stanowić również uzupełnienie oceny podejmowanych działań środowiskowych w kontekście wypełniania zobowiązań akcesyjnych (prowadzonych centralnie). Dodatkowo drugi obszar tematyczny realizować będzie obowiązek ewaluacji wpływu interwencji na realizację celów każdej z ww. osi priorytetowych. Trzeci z obszarów tematycznych dotyczyć będzie oceny wpływu, efektów interwencji, skuteczności realizacji głównych celów Działań realizowanych w ramach Osi Priorytetowych IX, X, XI, XII i XIII. Natomiast ostatni z obszarów tematycznych dotyczy realizacji badań wynikających z wytycznych Komisji Europejskiej oraz wytycznych Ministra właściwego ds. rozwoju regionalnego w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020. Oś XIV *Pomoc techniczna* będzie przedmiotem badania horyzontalnego realizowanego przez KJE.⁸

⁸ Plan ewaluacji Umowy Partnerstwa.

Organizacja procesu ewaluacji

Uwarunkowania procesu i zaangażowane instytucje

W proces realizacji ewaluacji RPO WL 2014-2020 zaangażowane są następujące podmioty:

1. Jednostka Ewaluacyjna IZ RPO WL,
2. Grupa Sterująca Ewaluacją RPO WL,
3. Komitet Monitorujący RPO WL,
4. Krajowa Jednostka Ewaluacyjna.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za koordynację i realizację zadań związanych z ewaluacją RPO WL jest **Jednostka Ewaluacyjna (JE)**, która umiejscowiona jest w Oddziale Monitoringu i Ewaluacji w Departamencie Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego⁹. W celu podniesienia efektywności procesu ewaluacji dokonano integracji jednostek ewaluacyjnych funkcjonujących pierwotnie w IZ RPO WL 2007-2013 oraz IP PO KL (komponent regionalny dla województwa lubelskiego).

Do głównych zadań JE należą:

- opracowanie i aktualizacja Planu Ewaluacji RPO WL we współpracy z Grupą Sterującą Ewaluacją RPO WL na lata 2014-2020 (GSE),
- monitorowanie postępów realizacji Planu Ewaluacji RPO WL,
- zlecanie i realizacja badań ewaluacyjnych,
- rozpowszechnianie wyników badań ewaluacyjnych,
- wykorzystywanie wyników badań ewaluacyjnych,
- upublicznianie wyników przeprowadzonych ewaluacji,
- budowa potencjału ewaluacyjnego podmiotów uczestniczących w procesie ewaluacji,
- rozpowszechnianie wiedzy i informacji na temat ewaluacji,
- współpraca z KJE,
- koordynacja współpracy podmiotów zaangażowanych w proces ewaluacji RPO WL,
- wypełnianie innych zadań regulowanych prawem europejskim i krajowym.

Ponadto pracownicy JE biorą udział w spotkaniach grup sterujących programów krajowych (np. PO Polska Wschodnia) oraz współpracują z innymi jednostkami ewaluacyjnymi programów regionalnych w celu konsultacji, wymiany doświadczeń i realizacji badań ponadregionalnych.

Grupa Sterująca Ewaluacją RPO WL na lata 2014-2020 wspiera JE w realizacji procesu ewaluacji oraz monitoruje proces ewaluacji. W skład grupy wchodzi przedstawiciele podmiotów odpowiedzialnych za zarządzanie i wdrażanie RPO WL, tj.: IZ RPO WL (w tym przedstawiciele: Departamentu Zarządzania RPO WL, Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego), Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości, Wojewódzkiego Urzędu Pracy. GSE wspiera JE w szczególności w zakresie:

- opracowania *Planu Ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020* oraz jego aktualizacji,

⁹ Dane teleadresowe JE zawiera załącznik nr 1.

- projektowania badań ewaluacyjnych,
- opracowania merytorycznych kryteriów wyboru ewaluatora zewnętrznego oraz oceny ofert,
- oceny projektów raportów końcowych oraz konsultowaniem rekomendacji z badania,
- odbioru raportów końcowych z ewaluacji zewnętrznej,
- wykorzystania rekomendacji (nadanie statusów rekomendacjom),
- monitorowania procesu wdrażania rekomendacji (konsultowanie zmian statusów rekomendacji),
- zgłaszania propozycji ewaluacji *ad hoc* wynikających z bieżących potrzeb.

Spotkania GSE stanowić będą również forum konsultacji prac grupy z ekspertami zewnętrznymi i partnerami społecznymi (w tym przedstawicielami sektora organizacji pozarządowych), którzy mogą być zapraszani w zależności od charakteru i tematyki prac GSE.

Komitet Monitorujący (KM), w okresie programowania 2014-2020, zaangażowany będzie w proces ewaluacji Programu w szerszym zakresie, niż w poprzedniej perspektywie finansowej. Do głównych zadań KM należy:

- rozpatrywanie i zatwierdzanie Planu Ewaluacji oraz jego zmian,
- monitorowanie procesu ewaluacji RPO WL,
- rekomendowanie obszarów i tematów badań ewaluacyjnych,
- zapoznawanie się z wynikami badań ewaluacyjnych i monitorowanie ich wykorzystania.

Uwzględniając skład KM (w skład którego wchodzi przedstawiciele strony samorządowej, rządowej, partnerzy spoza administracji oraz obserwatorzy) forum KM stanowi istotną przestrzeń wykorzystania wyników badań ewaluacyjnych oraz przestrzeń promocji i rozwoju kultury ewaluacyjnej oraz wzmocnienia mechanizmów rozwoju potencjału ewaluacyjnego RPO WL. Posiedzenia KM stanowić będą główny instrument realizacji zasady partnerstwa.

Krajowa Jednostka Ewaluacji (KJE) jest podmiotem, który na szczeblu krajowym koordynuje proces ewaluacji polityki spójności w perspektywie 2014-2020 i prowadzi ewaluację na poziomie Umowy Partnerstwa. Wyznacza również standardy i realizuje cele w obszarze rozwoju kultury ewaluacyjnej, poprzez wielowymiarową działalność, która stanowi przestrzeń współpracy, rozwoju i wymiany doświadczeń, dla osób i podmiotów zaangażowanych w ewaluację interwencji publicznych w kraju i na świecie. Szczegółowy zakres obowiązków i zadań KJE określony jest w *Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020* pkt. 2.2.1.

Sposoby realizacji badań

W celu zapewnienia funkcjonalnej niezależności procesu ewaluacji badania ewaluacyjne będą realizowane przez zespoły badawcze złożone z ekspertów zewnętrznych zatrudnionych przez podmioty zewnętrzne względem IZ RPO WL. Wybór wykonawcy badania odbywać się będzie na drodze zamówienia publicznego z użyciem kryteriów merytorycznych (pozacenowych) zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2004 r. Nr 19, poz. 177 z późn. zm.). W Planie nie przewiduje się ewaluacji wewnętrznych (realizowanych przez pracowników IZ RPO WL).

Ze względu na moment realizacji badania w odniesieniu do procesu wdrażania Programu w Planie przewidziano realizację trzech typów badań:

- *ex ante* - prowadzone przed rozpoczęciem interwencji lub w jej wczesnej fazie,
- *on-going* - prowadzone w trakcie realizacji i wdrażania Programu w celu usprawnień i modyfikacji Programu,
- *ex post* - podsumowujące, zorientowane na identyfikację efektów/wpływu wdrożenia Programu lub jego komponentów.

Kluczowym podmiotem odpowiedzialnym za realizację badań jest JE, do której obowiązków w tym zakresie należą:

- przygotowanie założeń planowanej ewaluacji (tematu, celu, celów szczegółowych, kryteriów ewaluacyjnych, pytań badawczych, podstawowej metodologii i metodyki, harmonogramu badania, odbiorców badania),
- wybór wykonawcy badania ewaluacyjnego w drodze zamówienia publicznego (w tym: oszacowanie kosztów badania, opracowanie kryteriów merytorycznych wyboru oferty, określenie minimalnego składu zespołu badawczego, opracowanie szczegółowego przedmiotu zamówienia, określenie składu komisji przetargowej i wybór wykonawcy),
- koordynacja realizowanego badania (w tym: spotkania robocze z wykonawcą, monitoring postępu prac, koordynacja współpracy podmiotów zaangażowanych w ewaluację, organizacja danych niezbędnych do realizacji badania),
- przyjęcie raportu końcowego (i innych produktów badania przewidzianych w SOPZ) oraz wypełnienie karty oceny procesu i wyników badania ewaluacyjnego¹⁰,
- rozpowszechnienie i wykorzystanie wyników badania.¹¹

Plan zakłada użycie metod kontrfaktycznych w przypadku badań odnoszących się do interwencji w obszarach, w których mamy do czynienia z licznymi grupami potencjalnych beneficjentów. W przypadku RPO WL będą to Działania skierowane m.in. do osób bezrobotnych, szkół zawodowych oraz przedsiębiorców.

W większości badań zakłada się zastosowanie podejścia opartego na teorii programu (modelu logicznym interwencji i teorii zmiany), które w rezultacie ma zweryfikować założenia przyjęte na etapie programowania z uwzględnieniem takich kryteriów jak: trafność, skuteczność, efektywność, trwałość i użyteczność.

Każde badanie zostanie zaprojektowane z uwzględnieniem triangulacji: źródeł i typów danych, perspektyw, metod i technik badawczych, teorii wyjaśniających.

Mechanizmy zapewniania wysokiej jakości badań

W trosce o rzetelność, wiarygodność i niezależność ewaluatorów, JE będzie podejmować działania mające na celu zapewnienie prawa ewaluatora od wyrażania swojej oceny interwencji.

Funkcjonalna niezależność procesu ewaluacji w ramach RPO WL na lata 2014-2020 zapewniona zostanie dzięki właściwemu zaplanowaniu roli i miejsca JE w strukturze

¹⁰ Zgodnie z załącznikiem nr 2 do Wytucznych w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020.

¹¹ Opis działań w rozdziale Opis strategii rozpowszechniania i wykorzystania wyników procesu ewaluacji.

instytucjonalnej Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie.

Co do zasady, wszystkie badania ewaluacyjne w ramach RPO WL będą zlecane niezależnym funkcjonalnie podmiotom badawczym i ekspertom zewnętrznym. Na obecnym etapie planowania JE nie przewiduje realizacji ewaluacji wewnętrznych.

Dotychczasowe doświadczenie wskazuje, iż dzięki zapewnieniu podziału obowiązków w JE nie występuje zagrożenie dla niezależności procesu ewaluacji. Proces zlecenia realizacji badań wykonawcom zewnętrznym jest ściśle określony przepisami prawa powszechnie obowiązującego (prawo zamówień publicznych), dzięki czemu osoby wykonujące ewaluację nie są nigdy bezpośrednio zaangażowane w proces kreowania założeń interwencji publicznej. Natomiast pracownicy JE pełnią rolę łącznika pomiędzy przedmiotem oceny a podmiotem oceniającym, dostarczając z jednej strony wiedzy na temat sposobów pomiaru i metod badawczych, a z drugiej zaś – wiedzy na temat logiki interwencji poddawanej ocenie.

Do głównych mechanizmów wysokiej jakości badań ewaluacyjnych zaliczyć należy przede wszystkim:

- stały dialog oraz współpraca w relacji wykonawca - zamawiający w trakcie realizacji badania,
- gromadzenie i wykorzystywanie w badaniach wiarygodnych i kompletnych danych, zwłaszcza wynikających z procesu monitorowania.

Istotne znaczenie w odniesieniu do kwestii związanych z wykorzystywaniem w badaniach wysokiej jakości danych ma powiązanie procesu ewaluacji z systemem monitorowania Programu. Ta relacja ma istotne znaczenie dla pozyskiwania wiarygodnych danych, niezbędnych do dokonywania rzetelnej oceny postępów rzeczowych i finansowych RPO WL. W ramach perspektywy finansowej 2014-2020 monitorowanie postępu wdrażania funduszy Unii Europejskiej będzie odbywało się z wykorzystaniem aplikacji centralnego systemu teleinformatycznego, wspierającego obsługę projektów SL2014, w którym gromadzone będą kompleksowe dane monitoringowe dotyczące wszystkich programów polityki spójności, w tym również RPO WL. Przedmiotowe dane będą stanowić podstawę prac dla ewaluatora. Dlatego też niezwykle istotne jest systematyczne gromadzenie danych w systemie teleinformatycznym.

Jak pokazują doświadczenia z perspektywy finansowej 2007-2013, ich brak skutkuje nie tylko podniesieniem kosztów ewaluacji wynikających z potrzeby ich pozyskania bądź uzupełnienia przez ewaluatora, lecz może również wpłynąć na obniżenie użyteczności samej ewaluacji poprzez wydłużenie czasu jej realizacji, skutkujące opóźnieniem momentu sformułowania rekomendacji, których wdrożenie może być w te sytuacji utrudnione lub wręcz niemożliwe. Ponadto w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 województwo lubelskie gromadzi dane w ramach Lokalnego Systemu Informatycznego (LSI2014 i LSI2014EFS). W ramach badań przewidzianych do realizacji będzie istniała możliwość wygenerowania danych dotyczących ogłaszanych naborów, w tym składanych wniosków aplikacyjnych, procesu oceny i wyboru projektów.

Bardzo istotnym źródłem danych, które mogą być wykorzystywane w procesie ewaluacji są również dane Głównego Urzędu Statystycznego, ze szczególnym uwzględnieniem dostępnej publicznie internetowej bazy STRATEG oraz Bank Danych Lokalnych (BDL).

Internetowa baza STRATEG umożliwi systematyczne monitorowanie polityki rozwoju. Baza ta zawiera informacje na temat wskaźników wykorzystywanych do monitorowania stopnia realizacji strategii obowiązujących w Polsce (na poziomie krajowym, ponadregionalnym i wojewódzkim). Docelowo baza gromadzić będzie również dane bezpośrednio odnoszące się

stopnia osiągnięcia celów polityki spójności, monitorując wskaźniki Umowy Partnerstwa oraz programów operacyjnych na lata 2014–2020.

Dodatkowo realizując proces ewaluacji na lata 2014-2020 zaplanowano wykorzystać jako źródła danych m.in. badania ewaluacyjne z perspektywy finansowej 2007-2013.

Wysoka jakość badań ewaluacyjnych zostanie również zapewniona poprzez:

- racjonalne oraz precyzyjne oszacowanie zasobów potrzebnych do przeprowadzenia prac ewaluacyjnych w sposób zgodny z zapotrzebowaniem,
- zidentyfikowanie dostępnych danych i źródeł informacji, wraz z określeniem, które dane zostaną dostarczone ewaluatorowi na potrzebę realizacji badania,
- określenie przez ewaluatora kluczowych ryzyk, które mogą pojawić się na etapie realizacji badania i istotnie wpłynąć na jego realizację oraz opracowanie instrumentów/mechanizmów niwelujących negatywne skutki zaistnienia ww.,
- zobowiązanie wykonawcy do wyznaczenia osoby odpowiedzialnej za nadzór nad jakością badania i określenia sposobów jej zapewnienia.

Opis działań służących wzmocnieniu potencjału ewaluacyjnego w ramach RPO WL

Podstawą sprawnego funkcjonowania ewaluacji jest zapewnienie odpowiednio licznej i kompetentnej kadry w JE, zdolnej do identyfikacji potrzeb informacyjnych, opracowywania założeń badawczych i przeprowadzenia procesu ewaluacji z wykorzystaniem niezależnych badaczy. W tym celu JE musi posiadać odpowiednie zasoby i potencjał kadrowy.

Potencjał instytucjonalny JE oparty jest o wiedzę i długoletnie doświadczenie 2 osób dotychczas zaangażowanych w realizację wsparcia w ramach RPO 2007-2013 oraz jednej osoby zaangażowanej we wsparcie w ramach PO KL 2007-2013. Pracownicy JE posiadają wykształcenie wyższe kierunkowe (ekonomia, socjologia). Są absolwentami różnego rodzaju kursów doszkalających z dziedziny ewaluacji, tj.:

- Podyplomowe Studium Ewaluacji Programów Społecznych (Uniwersytet Warszawski),
- Akademia Ewaluacji (EUROREG, Uniwersytet Warszawski),
- kursy modelowania makroekonomicznego,
- inne kursy, warsztaty i szkolenia organizowane przez KJE, Ministerstwo Rozwoju i Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości.

W celu wzmocnienia potencjału ewaluacyjnego podejmowane będą działania o charakterze szkoleniowym, mające na celu rozwijanie kompetencji (dostarczanie i aktualizację wiedzy) pracowników Jednostki Ewaluacyjnej, odpowiedzialnych za koordynację, zlecenie i odbiór badań ewaluacyjnych. Podejmowane będą działania w celu zapewnienia tych kompetencji i umiejętności (np. komunikacyjnych, analitycznych, możliwości korzystania z określonych zasobów czy narzędzi), które są niezbędne do efektywnego pełnienia roli JE. Wzmocnienie potencjału ewaluacyjnego w ramach RPO WL realizowane będzie poprzez:

- uczestnictwo w szkoleniach, konferencjach i warsztatach poświęconych zagadnieniom związanym z ewaluacją,
- udział w badaniach horyzontalnych i metaewaluacjach, zlecanych przez inne podmioty,
- wymianę doświadczeń i informacji na temat realizowanych badań ewaluacyjnych, stosowanych metodologii i technik badawczych oraz sposobów usprawnienia

przebiegu procesu w ramach Posiedzeń Zespołu Sterującego Procesem Ewaluacji Polityki Spójności 2014-2020,

- upowszechnianie wiedzy na temat ewaluacji i jej wyników,
- organizację/współorganizację szkoleń, warsztatów i konferencji dotyczących zagadnień ewaluacyjnych i wymianę dobrych praktyk w tym zakresie,
- bieżącą współpracę z innymi JE (regionalnymi i krajowymi), wykonawcami badań ewaluacyjnych oraz ekspertami zewnętrznymi, służącą m.in. wymianie doświadczeń w zakresie realizacji badań.

Harmonogram wybranych (proponowanych) działań:

Działanie	Opis	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Szkolenie / warsztat	Nowe techniki i metody badawcze (w tym z zakresu badań kontryfakcyjnych i teorii zmiany)	x	x			x			x
Szkolenie / warsztat	Badania ewaluacyjne w trybie przetargów publicznych		x						
Szkolenie / warsztat	Źródła danych w ewaluacji i ich wykorzystanie			x			x		
Szkolenie / warsztat	Metaanalizy i metaewaluacje							x	
Szkolenie / warsztat	Skuteczna komunikacja w kontekście wykorzystania i upowszechniania wyników badań		x						
Szkolenie / warsztat	Współpraca z wykonawcą badania ewaluacyjnego; Współdziałanie i partycypacja w procesie ewaluacji.			x					
Posiedzenie Zespołu Sterującego Procesem Ewaluacji Polityki Spójności 2014-2020					2-3 razy w roku				
Regionalna konferencja ewaluacyjna					2-3 razy w roku				
Międzynarodowa konferencja ewaluacyjna					raz w roku				
Organizacja konferencji ewaluacyjnej					x				
Organizacja spotkań prezentujących wyniki badań ewaluacyjnych		x	x	x	x	x	x	x	x
Organizacja szkoleń/warsztatów z zakresu ewaluacji			x	x					
Udział w badaniach horyzontalnych i metaewaluacjach, zleczanych przez inne podmioty									na bieżąco
Współpraca z innymi JE (regionalnymi i krajowymi)									na bieżąco

Z uwagi, iż wiedza i doświadczenie pracowników JE jest na stosunkowo wysokim poziomie, działania służące wzmocnieniu potencjału ewaluacyjnego (m.in. szkolenia, warsztaty i konferencje, publikacje) będą obejmowały również szersze grupy odbiorców np.: członków KM oraz GSE, którzy dotychczas nie byli bezpośrednio zaangażowani w proces ewaluacji lub dysponują mniejszym doświadczeniem praktycznym.

Opis strategii rozpowszechniania i wykorzystania wyników procesu ewaluacji

Zgodnie z wytycznymi KE oraz zapisami Umowy Partnerstwa, w perspektywie 2014–2020 duży nacisk położony został na rozpowszechnianie i wykorzystanie wyników badań ewaluacyjnych. Jest to szczególnie ważna funkcja następcza procesu ewaluacji, gdyż nawet

najlepiej i najrzetelniej przeprowadzona ewaluacja, nie spełnia swojej funkcji, jeżeli jej wyniki nie zostaną przekazane właściwym adresatom, potencjalnie zainteresowanym ich wykorzystaniem (przede wszystkim osobom odpowiedzialnym za podejmowanie kluczowych decyzji lub działań, wynikających z rekomendacji – adresatom rekomendacji oraz decydem). Skuteczna realizacja strategii rozpowszechniania i wykorzystania wyników procesu ewaluacji ma na celu wpisanie na stałe ewaluacji jako jednego z mechanizmów usprawniających zarządzanie i podejmowanie decyzji w zakresie planowania i realizacji polityk publicznych.

W celu spełnienia obowiązku rozpowszechniania wyników ewaluacji JE:

- upublicznia w formie elektronicznej (na stronie www.rpo.lubelskie.pl) raporty końcowe z każdego badania ewaluacyjnego,
- przekazuje raporty końcowe z każdego badania za pośrednictwem systemu SFC2014 do właściwej Dyrekcji Generalnej KE,
- przekazuje raporty końcowe z każdego badania KM,
- przekazuje raporty metodologiczne¹² i końcowe z każdego badania KJE w celu umieszczenia ich w Bazie Badań Ewaluacyjnych,
- przekazuje karty oceny procesu i wyników badania ewaluacyjnego z każdego badania KJE.

Natomiast praktyczne wykorzystanie wyników badań ewaluacyjnych realizowane będzie w szczególności poprzez:

- dostarczanie wkładów do sprawozdań z realizacji RPO WL (zgodnie z art. 50 ust 2. Rozporządzenia Ogólnego, każde sprawozdanie roczne z realizacji programu operacyjnego, począwszy od 2016 r. powinno zawierać syntezę wyników wszystkich ewaluacji, które zostały zrealizowane w poprzednim roku kalendarzowym),
- System Wdrażania Rekomendacji (SWR), w ramach którego JE będzie m.in. nadawała statusy rekomendacjom z badań ewaluacyjnych, inicjowała proces ich wdrożenia i monitorowała postępy w tym zakresie.

Działania w zakresie upowszechniania wyników ewaluacji kierowane będą do następujących grup odbiorców:

- Decydentów różnego szczebla,
- osób odpowiedzialnych za programowanie RPO WL 2014-2020,
- przedstawicieli instytucji publicznych, do których odnoszą się rekomendacje sformułowane w ramach badań ewaluacyjnych,
- przedstawicieli instytucji realizujących przedsięwzięcia wsparte w ramach programu,
- osób korzystających z efektów zrealizowanych wspieranych przedsięwzięć,
- przedstawicieli sektora nauki profesjonalnie specjalizujący się w szczególności w zagadnieniach związanych z polityką regionalną, a także w dziedzinach będących obszarami wsparcia w ramach programu,
- społeczności regionalnej,
- społeczności międzynarodowej (streszczenia raportów ewaluacyjnych będą tłumaczone na język angielski).

Upowszechnianiu wyników badań ewaluacyjnych posłużą następujące kanały komunikacyjne:

¹² O ile zostanie przygotowany, a przepisy dot. praw autorskich umożliwią jego udostępnianie.

- spotkania prezentujące wyniki badań ewaluacyjnych,
- spotkania robocze dla przedstawicieli instytucji publicznych, będących adresatami rekomendacji,
- spotkania robocze z osobami mającymi wpływ na programowanie RPO WL 2014-2020,
- publikacja raportów końcowych z badań ewaluacyjnych,
- publikacja newsletterów, broszur i innych materiałów informacyjnych,
- rozwój podstrony poświęconej ewaluacji na stronie internetowej RPO WL 2014-2020,
- publikacja informacji o wynikach ewaluacji w mediach społecznościowych na profilach używanych przez IZ RPO WL wraz z udostępnianiem raportów końcowych zawierających opis badania (w tym: cele, przedmiot, zakres badania, odbiorców ewaluacji, koszt badania), raportów metodologicznych oraz streszczeń ewaluacji w dwóch wersjach językowych: polskiej i angielskiej.

Zastosowana przez JE strategia komunikacji w procesie ewaluacji wykorzystywać będzie podejście przedstawione w tabeli (na następnej stronie), prezentującej przegląd form komunikacji i umiejscowienie ich w procesie ewaluacji.¹³

¹³ Opracowanie Krajowej Jednostki Oceny na podstawie R.E. Torres, H. Preskill, M.E. Piontek *Ewaluacja - Poradnik dla pracowników administracji publicznej*, 2012.

Sposób / forma komunikacji	cel komunikacji						
	w trakcie ewaluacji				po zakończeniu ewaluacji		
	Włączenie interesariuszy w proces tworzenia zakresu ewaluacji oraz jej realizację	Poinformowanie interesariuszy o spodziewanych wydarzeniach wynikających z realizacji ewaluacji (np. o wywiadach lub ankietach)	Standardowe informowanie o postępach w realizacji ewaluacji	Przedstawienie częściowych wyników	Budowa świadomości i wiedzy oraz wsparcie dla interwencji lub ewaluacji	Przedstawienie wyników końcowych w celu dokonania zmian i usprawnień	Przedstawienie wyników końcowych w celu przedstawienia efektów/rezultatów oraz budowy odpowiedzialności za interwencje
Formy komunikacji wspierające indywidualny proces nauki							
Krótkie informacje: e-maile, notatki, itp.	●	●	●	●	●	●	●
Raport częściowy				●			
Raport końcowy						●	●
Streszczenie				●		●	●
Newsletter, biuletyn, notatka prasowa, broszura		●	●	●	●	●	●
Media informacyjne (prasa, radio, telewizja)				●	●	●	●
Strona internetowa		●	●	●	●	●	●
Formy komunikacji wspierające interaktywny (grupowy) proces nauki							
Osobista prezentacja wyników	●	●		●	●	●	●
Wideoprezentacja			●	●	●	●	●
Plakat		●			●	●	●
Warsztaty / dyskusje	●		●	●		●	●
Formy jednoczesnej komunikacji elektronicznej: chat room, tele- i wideokonferencje	●	●	●	●	●	●	●
Dyskusja przeprowadzona przez ewaluatora z daną osobą	●	●	●	●	●	●	●

Opis zasobów niezbędnych do realizacji Planu

Podstawowe zasoby przeznaczone na realizację całego procesu ewaluacji w RPO WL stanowią:

- zasoby kadrowe: 3 etaty wypełniające stanowiska, które swoim zakresem obowiązków obejmują wszystkie zadania związane z ewaluacją przewidziane w JE¹⁴,
- zasoby finansowe przedstawia tabela:

Działania	SUMA
Badania ewaluacyjne ujęte w Planie	4 020 000zł
Budowa i wzmacnianie potencjału ewaluacyjnego	100 000 zł
Badania ewaluacyjne <i>ad hoc</i> , nie ujęte w Planie	1 200 000 zł
Razem:	5 320 000 zł¹⁵

¹⁴ Dane teleadresowe JE oraz kierownika OMiE znajdują się w załączniku nr 1.

¹⁵ Wszystkie kwoty w dokumencie są kwotami brutto.

Harmonogram planowanych ewaluacji

Obszar	GPI	Lp.	Tytuł badania	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Budżet Ogółem tys. zł	
Gospodarka	IV	1	Ewaluacja wpływu wsparcia w ramach Osi I - <i>Badania i innowacje</i> w RPO WL 2014-2020									250	
	IV	2	Ewaluacja wpływu wsparcia w ramach Osi II <i>Cyfrowe Lubelskie</i> w RPO WL 2014-2020									250	
	IV	3	Ocena wpływu wsparcia konkurencyjności MŚP w perspektywie 2014-2020									250	
Infrastruktura	IV	4	Ocena wpływu wsparcia w ramach Osi IV <i>Energia przyjazna środowisku</i> i Osi V <i>Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna</i> w RPO WL 2014-2020									200	
	IV	5	Ocena efektów ekologicznych, społecznych i gospodarczych wsparcia w ramach Osi VI <i>Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów</i> w RPO WL 2014-2020									200	
	IV	6	Ocena efektów ekologicznych, społecznych i gospodarczych wsparcia w ramach Osi VII <i>Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego</i> w RPO WL 2014-2020									250	
	IV	7	Ocena efektów wsparcia w ramach Osi VIII <i>Mobilność regionalna i ekologiczny transport</i> w RPO WL 2014-2020									250	
	III	8	Ocena komplementarności międzyokresowej w zakresie rewitalizacji										100
	IV	9	Ewaluacja wpływu działań rewitalizacyjnych na sytuację obszarów zdegradowanych, w tym na ożywienie społeczne i gospodarcze oraz na jakość życia mieszkańców										200
Społeczeńst	IV	10	Badanie ewaluacyjne w zakresie oszacowania wartości wybranych wskaźników rezultatu długoterminowego w ramach 9, 10, 11 i 12 osi priorytetowej RPO WL 2014-2020									280	
	IV	11	Ocena wpływu wsparcia oferowanego w ramach 9 i 10 osi priorytetowej RPO WL 2014-2020									200	
	IV	12	Ocena wpływu wsparcia oferowanego w ramach 11 osi priorytetowej RPO WL 2014-2020									200	
	IV	13	Ocena wpływu wsparcia oferowanego w ramach 12 osi priorytetowej RPO WL 2014-2020									200	
Program	II	14	Ocena kryteriów i systemu wyboru projektów RPO WL 2014-2020									100	
	II	15	Ewaluacja wdrażania polityk horyzontalnych w RPO WL 2014-2020									200	
	II	16	Ewaluacja <i>mid-term</i> postępu rzeczowego i systemu realizacji RPO WL 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródk okresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania									250	
	V	17	Ewaluacja <i>ex post</i> postępu rzeczowego i rezultatów RPO WL 2014-2020 oraz wpływ Programu na osiągnięcie celów Strategii Europa 2020									250	
	I	18	Aktualizacja oceny <i>ex ante</i> instrumentów finansowych w RPO WL									90	
	III	19	Ewaluacja <i>ex ante</i> regionalnego programu operacyjnego 2021+										300
RAZEM (tys. zł)												4 020	

GPI - Główna Potrzeba Informacyjna zaspokajana badaniem: I – CPR Art.37 (potrzeba przeprowadzenia oceny ex-ante instrumentów inżynierii finansowej); II – CPR Art. 52 (potrzeba sporządzenia sprawozdania strategicznego z postępów PO); III – CPR Art. 55 (potrzeba przeprowadzenia ewaluacji ex-ante PO); IV – CPR Art. 56 (obowiązek przeprowadzenia oceny wpływu każdej osi priorytetowej co najmniej raz w trakcie wdrażania PO); V – CPR Art. 114 (potrzeba sporządzenia sprawozdania końcowego z PO)

Lista badań RPO WL 2014-2020

GOSPODARKA

1. Ewaluacja wpływu wsparcia w ramach Osi I - *Badania i innowacje* w RPO WL 2014-2020

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/priorytetów inwestycyjnych/działań)	
Oś priorytetowa 1 – Badania i innowacje PI 1a Działanie 1.1 <i>Regionalna infrastruktura badawczo-rozwojowa</i> PI 1b Działanie 1.2 <i>Badania celowe</i> Działanie 1.3 <i>Infrastruktura badawczo-rozwojowa w przedsiębiorstwach</i> Działanie 1.4 <i>Transfer technologii i komercjalizacja badań</i> Działanie 1.5 <i>Bon na innowacje</i> Fundusz: EFRR	
Typ badania (wpływ, procesowe)	wpływu
Typ badania (<i>ex ante</i> , <i>on-going</i> , <i>ex post</i>)	<i>ex post</i>
Cel badania	
Ocena wpływu realizacji projektów Osi I na zwiększenie urynkowania działalności badawczo rozwojowej.	
Uzasadnienie badania	
Ewaluacja realizowana w ramach obowiązku przeprowadzenia ewaluacji wpływu interwencji na realizację celów każdej osi priorytetowej. Ewaluacja obejmie swoim zakresem całą Oś Priorytetową I - <i>Badania i innowacje</i> w celu identyfikacji efektów interwencji i skuteczności realizacji celu głównego Osi I oraz celów Działań realizowanych w ramach tej Osi. Wyniki badania zostaną wykorzystane przy opracowaniu sprawozdania końcowego z realizacji RPO WL.	
Kryteria badania	
Skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	

Badanie powinno udzielić odpowiedzi co najmniej na następujące pytania ewaluacyjne:

- Jakie są efekty wsparcia w ramach Osi I?
- Czy realizacja interwencji przyczyniła się do poprawy urynkowienia działalności badawczo-rozwojowej?
- Czy dzięki zrealizowanym projektom w ramach poszczególnych Działań osiągnięto założone cele?
- Czy w świetle zidentyfikowanych efektów, przyjęta teoria zmiany okazała się słuszna?
- Jakie czynniki wpływały na skuteczność wsparcia, a jakie je ograniczały?
- Czy przyjęte formy wsparcia okazały się efektywne?
- Czy efekty wsparcia są trwałe?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

W ramach badania powinny zostać zastosowane co najmniej następujące metody badawcze:

- analiza danych zastanych (*desk research*),
- indywidualne wywiady pogłębione z przedstawicielami IZ RPO WL, LAWPA,
- wywiady grupowe w ramach głównych grup beneficjentów,
- badania ilościowe z beneficjentami Działań w ramach Osi I,
- badanie kontrfaktyczne w zakresie aktywności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw,
- analiza dobrych praktyk (*case study*).

Zakres niezbędnych danych

- LSI2014,
- SL2014,
- dane z baz statystyki publicznej (m.in. GUS),
- badania ewaluacyjne z perspektywy 2007-2013.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

I-III kwartał 2022 r.

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

250 tys. zł

Ewentualne komentarze / wątpliwości

Możliwa realizacja w połączeniu z ewaluacjami efektów wsparcia pozostałych osi w obszarze gospodarka.

2. Ewaluacja wpływu wsparcia w ramach Osi II *Cyfrowe Lubelskie* w RPO WL 2014-2020

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/priorytetów inwestycyjnych/działań)	
Oś priorytetowa 2 – Cyfrowe Lubelskie PI 2c Działanie 2.1 <i>Cyfrowe Lubelskie</i> Działanie 2.2 <i>Cyfryzacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych</i> Fundusz: EFRR	
Typ badania (wpływ, procesowe)	wpływu
Typ badania (<i>ex ante</i> , <i>on-going</i> , <i>ex post</i>)	<i>ex post</i>
Cel badania	
Identyfikacja i pomiar efektów wsparcia udzielonego w ramach Osi II <i>Cyfrowe Lubelskie</i> w odniesieniu do założonych celów.	
Uzasadnienie badania	
Ewaluacja realizowana w ramach obowiązku przeprowadzenia ewaluacji wpływu interwencji na realizację celów każdej osi priorytetowej. Ewaluacja obejmie swoim zakresem całą Oś Priorytetową II - <i>Cyfrowe Lubelskie</i> w celu identyfikacji efektów interwencji i skuteczności realizacji głównych celów Działań realizowanych w ramach tej Osi, w tym projekty typu: e-usługi publiczne, systemy informacji przestrzennej, digitalizacja zbiorów, inteligentne systemy zarządzania. Wyniki badania zostaną wykorzystane przy opracowaniu sprawozdania końcowego z realizacji RPO WL.	
Kryteria badania	
Skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
Badanie powinno udzielić odpowiedzi co najmniej na następujące pytania ewaluacyjne: • Czy realizacja interwencji przyczyniła się do wzmocnienia zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia?• Jakie uzyskano efekty w wyniku realizacji poszczególnych działań?• Czy w świetle zidentyfikowanych efektów, przyjęta teoria zmiany okazała się słuszna?• Jakie czynniki wpływały na skuteczność wsparcia, a jakie je ograniczały?• Czy inwestycje w e-usługi odpowiadały na najważniejsze potrzeby w regionie i okazały się użyteczne?• Czy zrealizowane projekty były efektywne?	

- Czy zrealizowane projekty można uznać za trwałe?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Badanie powinno koncentrować się na kluczowych, strategicznych obszarach interwencji, realizowanych w trybie pozakonkursowym, z uwzględnieniem inwestycji o największych alokacjach (m.in. projekt GIS, projekty w ramach ZIT Lublin).

Ze względu na charakter inwestycji i licznych odbiorców wsparcia wskazane jest pogłębione badanie użyteczności wdrożonych usług.

W ramach badania powinny zostać zastosowane co najmniej następujące metody badawcze:

- analiza danych zastanych (*desk research*),
- panele ekspertów w zakresie TIK i e-usług,
- testy użyteczności typu *User Experience*.

Zakres niezbędnych danych

- LSI2014,
- SL2014,
- dane z baz statystyki publicznej (m.in. GUS),
- badania ewaluacyjne z perspektywy finansowej 2007-2013.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

II-IV kwartał 2021 r.

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

250 tys. zł

Ewentualne komentarze / wątpliwości

3. Ocena wpływu wsparcia konkurencyjności MŚP w perspektywie 2014-2020

Ogólny opis badania

Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/priorytetów inwestycyjnych/działań)

Oś priorytetowa 3 – Konkurencyjność przedsiębiorstw

PI 3a

Działanie 3.1 *Tereny inwestycyjne*

Działanie 3.2 *Instrumenty kapitałowe*
Działanie 3.3 *Przedsiębiorstwa odpryskowe*
Działanie 3.4 *Dostosowanie oferty IOB do potrzeb rynku*
Działanie 3.5 *Bon na doradztwo*

PI 3b

Działanie 3.6 *Marketing gospodarczy*
Działanie 3.9 *Udział w targach i misjach*

PI 3c

Działanie 3.7 *Wzrost konkurencyjności MŚP*
Działanie 3.10 *Wzrost konkurencyjności MŚP dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych miast subregionalnych*

Fundusz: EFRR

Typ badania (wpływ, procesowe)	wpływu

Typ badania (<i>ex ante</i> , <i>on-going</i> , <i>ex post</i>)	<i>ex post</i>

Cel badania

Identyfikacja i pomiar efektów wsparcia MŚP w ramach RPO WL 2014-2020

Uzasadnienie badania

Ewaluacja realizowana w ramach obowiązku przeprowadzenia ewaluacji wpływu interwencji na realizację celów każdej osi priorytetowej. Ewaluacja obejmie swoim zakresem całą Oś Priorytetową III - *Konkurencyjność przedsiębiorstw* w celu identyfikacji efektów interwencji i skuteczności realizacji głównych celów Działań realizowanych w ramach tej Osi. Wyniki badania zostaną wykorzystane przy opracowaniu sprawozdania końcowego z realizacji RPO WL.

Kryteria badania

Skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Badanie powinno udzielić odpowiedzi co najmniej na następujące pytania ewaluacyjne:

- Czy realizacja interwencji przyczyniła się do poprawy warunków do rozwoju MŚP w regionie?
- Jakie uzyskano efekty w wyniku realizacji poszczególnych działań?
- Czy w świetle zidentyfikowanych efektów, przyjęta teoria zmiany okazała się słuszną?
- Czy udzielone wsparcie było adekwatne do uwarunkowań gospodarczych i potrzeb potencjalnych beneficjentów?
- Jaka była skuteczność udzielonego wsparcia (z uwzględnieniem form wsparcia)?
- Jakie czynniki wpływały na skuteczność wsparcia, a jakie je ograniczały?
- Czy przyjęte formy wsparcia okazały się efektywne?

- Czy efekty wsparcia są trwałe?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

W ramach badania powinny zostać zastosowane co najmniej następujące metody badawcze:

- analiza danych zastanych (*desk research*),
- indywidualne wywiady pogłębione z przedstawicielami IZ RPO WL, LAW P,
- wywiady grupowe w ramach głównych grup beneficjentów,
- badania ilościowe z beneficjentami Działań w ramach Osi III ze szczególnym uwzględnieniem typu wsparcia (dotacyjne/zwrotne),
- badanie kontrfaktyczne w ramach najliczniejszych grup beneficjentów,
- analiza studiów przypadków/*case study*.

Zakres niezbędnych danych

- LSI2014,
- SL2014,
- dane z baz statystyki publicznej (m.in. GUS),
- badania ewaluacyjne z perspektywy 2007-2013.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

I-III kwartał 2022 r.

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

250 tys. zł

Ewentualne komentarze / wątpliwości

INFRASTRUKTURA

4. Ocena wpływu wsparcia w ramach Osi IV *Energia przyjazna środowisku* i Osi V *Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna* w RPO WL 2014-2020

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/priorytetów inwestycyjnych/działań)	
Oś priorytetowa 4 Energia przyjazna środowisku PI 4a Działanie 4.1 <i>Wsparcie wykorzystania OZE</i> Działanie 4.2 <i>Produkcja energii z OZE w przedsiębiorstwach</i>	
Oś priorytetowa 5 – Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna PI 4b Działanie 5.1 <i>Poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw</i> PI 4c Działanie 5.2 <i>Efektywność energetyczna sektora publicznego</i> Działanie 5.3 <i>Efektywność energetyczna sektora mieszkaniowego</i> Działanie 5.8 <i>Efektywność energetyczna sektora publicznego dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych miast subregionalnych</i> PI 4e Działanie 5.4 <i>Transport niskoemisyjny</i> Działanie 5.5 <i>Promocja niskoemisyjności</i> Działanie 5.6 <i>Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i> Działanie 5.7 <i>Transport niskoemisyjny dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych miast subregionalnych</i> Działanie 5.9 <i>Promocja niskoemisyjności dla Zintegrowanych Inwestycji terytorialnych miast subregionalnych</i>	
Fundusz: EFRR	
Typ badania (wpływ, procesowe)	wpływu
Typ badania (<i>ex ante</i> , <i>on-going</i> , <i>ex post</i>)	<i>ex post</i>
Cel badania	
Identyfikacja efektów wsparcia w ramach Osi IV i V RPO WL 2014-2020 w odniesieniu do założonych celów.	
Uzasadnienie badania	
Ewaluacja realizowana w ramach obowiązku przeprowadzenia ewaluacji wpływu interwencji na realizację celów każdej osi priorytetowej. Uwzględniając spójny obszar tematyczny osi IV i V jakim jest gospodarka niskoemisyjna, wskazane jest przeprowadzenie jednego badania oceny wpływu interwencji w tym obszarze, co pozwoli również zidentyfikować efekty synergiczne i komplementarność zrealizowanych projektów. Badanie będzie	

stanowiło również uzupełnienie oceny podejmowanych działań środowiskowych w kontekście wypełniania zobowiązań akcesyjnych (prowadzonych centralnie). Wyniki badania zostaną wykorzystane przy opracowaniu sprawozdania końcowego z realizacji RPO WL.

Kryteria badania

Trafność, efektywność, skuteczność, użyteczność, trwałość.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Badanie powinno udzielić odpowiedzi co najmniej na następujące pytania ewaluacyjne:

- Jakie uzyskano efekty w zakresie wspierania wytwarzania i produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych?
- Jakie uzyskano efekty w zakresie zwiększenia produkcji ze źródeł odnawialnych?
- Jakie uzyskano efekty w zakresie zwiększania efektywności energetycznej (w przedsiębiorstwach, w sektorze publicznym, w sektorze mieszkaniowym)?
- Jakie uzyskano efekty w zakresie poprawy jakości powietrza?
- Jaka była skuteczność udzielonego wsparcia?
- Jakie czynniki wpływały na skuteczność wsparcia, a jakie je ograniczały?
- Czy w wyniku interwencji w obszarze gospodarki niskoemisyjnej wystąpiły efekty synergiczne?
- Czy przyjęte formy wsparcia okazały się efektywne?
- Czy efekty wsparcia są trwałe?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

W ramach badania powinny zostać zastosowane co najmniej następujące metody badawcze:

- analiza danych zastanych (*desk research*),
- indywidualne wywiady pogłębione z przedstawicielami IZ RPO WL, LAW P,
- panele ekspertów w zakresie gospodarki niskoemisyjnej oraz odnawialnych źródeł energii,
- badania ilościowe z beneficjentami.

Zakres niezbędnych danych

- LSI2014,
- SL2014,
- dane z baz statystyki publicznej (m.in. GUS),
- badania, analizy, ewaluacje z obszaru energetyki i gospodarki niskoemisyjnej.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

I-III kwartał 2023 r.
Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia
200 tys. zł
Ewentualne komentarze / wątpliwości
Badanie możliwe do realizacji w połączeniu z innymi badaniami z obszaru Infrastruktury.

5. Ocena efektów ekologicznych, społecznych i gospodarczych wsparcia w ramach Osi VI *Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów* w RPO WL 2014-2020

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/priorytetów inwestycyjnych/działań)	
Oś priorytetowa 6 – Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów PI 5b Działanie 6.1 <i>Bezpieczeństwo ekologiczne</i> Działanie 6.2 <i>Mała retencja</i> PI 6a Działanie 6.3 <i>Gospodarka odpadami</i> PI 6b Działanie 6.4 <i>Gospodarka wodno-ściekowa</i> Fundusz: EFRR	
Typ badania (wpływ, procesowe)	wpływu
Typ badania (<i>ex ante, on-going, ex post</i>)	<i>ex post</i>
Cel badania	
Celem badania jest ocena wpływu interwencji środowiskowych w trzech wymiarach: ekologicznym, społecznym i gospodarczym.	
Uzasadnienie badania	
Ewaluacja realizowana w ramach obowiązku przeprowadzenia ewaluacji wpływu interwencji na realizację celów każdej osi priorytetowej. Badanie umożliwi oszacowanie i ocenę efektów działań w odniesieniu do założonych celów. Badanie będzie stanowiło również uzupełnienie oceny podejmowanych działań środowiskowych w kontekście wypełniania zobowiązań akcesyjnych (prowadzonych centralnie). Wyniki badania zostaną wykorzystane przy opracowaniu sprawozdania końcowego z realizacji RPO WL.	

Kryteria badania

Trafność, efektywność, skuteczność, użyteczność, trwałość.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Badanie powinno udzielić odpowiedzi co najmniej na następujące pytania ewaluacyjne:

- Jakie uzyskano efekty w zakresie zwiększania bezpieczeństwa powodziowego w regionie?
- Jakie uzyskano efekty w zakresie wdrażania systemu selektywnej zbiórki odpadów?
- W jakim stopniu udzielone wsparcie przyczyniło się do realizacji zobowiązań akcesyjnych w zakresie gospodarki ściekowej w aglomeracjach od 2 do 10 tys. RLM?
- Jakie czynniki wpływały na skuteczność wsparcia, a jakie je ograniczały?
- W jakim stopniu realizacja inwestycji odpowiada potrzebom grup docelowych?
- Czy przyjęte formy wsparcia okazały się efektywne?
- Czy efekty wsparcia są trwałe?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

W ramach badania powinny zostać zastosowane co najmniej następujące metody badawcze:

- analiza danych zastanych (*desk research*),
- indywidualne wywiady pogłębione z przedstawicielami IZ RPO WL, ekspertami w zakresie gospodarki odpadami (recyklingu), małej retencji,
- jakościowe ekspertyzy w zakresie pomiaru i szacowania wskaźników ekologicznych,
- badania ilościowe i jakościowe z beneficjentami wsparcia w obszarze efektów gospodarczych,
- analiza studiów przypadków/*case study* (szczególnie w obszarze identyfikacji efektów społecznych).

Zakres niezbędnych danych

- LSI2014,
- SL2014,
- dane z baz statystyki publicznej (m.in. GUS),
- badania, analizy, ekspertyzy, ewaluacje z obszaru ochrony środowiska oraz jakości życia.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

II-IV kwartał 2021 r.

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

200 tys. zł

Ewentualne komentarze / wątpliwości

Badanie możliwe do realizacji w połączeniu z innymi badaniami z obszaru Infrastruktury. Realizacja badania powinna uwzględniać planowane do przygotowania przez KJE minimalne wymagania metodologiczne wobec regionalnych badań wpływu inwestycji środowiskowych.

6. Ocena efektów ekologicznych, społecznych i gospodarczych wsparcia w ramach Osi VII *Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego* w RPO WL 2014-2020

Ogólny opis badania

Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/priorytetów inwestycyjnych/działań)

Oś priorytetowa 7 – Ochrona dziedzictwa kulturowego i naturalnego

PI 6c

Działanie 7.1 *Dziedzictwo kulturowe i naturalne*

PI 6d

Działanie 7.2 *Ochrona różnorodności przyrodniczej*

Działanie 7.3 *Turystyka przyrodnicza*

Działanie 7.4 *Ochrona bioróżnorodności dla Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego*

Fundusz: EFRR

Typ badania (wpływ, procesowe)	wpływu

Typ badania (<i>ex ante</i> , <i>on-going</i> , <i>ex post</i>)	<i>ex post</i>

Cel badania

Celem badania jest ocena wpływu interwencji w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i naturalnego w trzech wymiarach: ekologicznym, społecznym i gospodarczym.

Uzasadnienie badania

Ewaluacja realizowana w ramach obowiązku przeprowadzenia ewaluacji wpływu interwencji na realizację celów każdej osi priorytetowej. Badanie umożliwi oszacowanie i ocenę efektów działań w odniesieniu do założonych celów. Wyniki badania zostaną wykorzystane przy opracowaniu sprawozdania końcowego z realizacji RPO WL.

Kryteria badania

Trafność, efektywność, skuteczność, użyteczność, trwałość.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Badanie powinno udzielić odpowiedzi co najmniej na następujące pytania ewaluacyjne:

- Jakie uzyskano efekty w zakresie zwiększania dostępności zasobów dziedzictwa kulturowego i naturalnego?
- Jakie uzyskano efekty w zakresie wzmacniania mechanizmów ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazowej w regionie?
- Jakie czynniki wpływały na skuteczność wsparcia, a jakie je ograniczały?
- W jakim stopniu realizacja inwestycji odpowiada potrzebom grup docelowych?
- Czy przyjęte formy wsparcia okazały się efektywne?
- Czy efekty wsparcia są trwałe?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

W ramach badania powinny zostać zastosowane co najmniej następujące metody badawcze:

- analiza danych zastanych (*desk research*),
- indywidualne wywiady pogłębione z przedstawicielami IZ RPO WL, ekspertami w zakresie dziedzictwa kulturowego, ekspertami w zakresie dziedzictwa naturalnego,
- badania ilościowe z udziałem beneficjentów,
- panele ekspertów,
- analiza studiów przypadków/*case study*.

Zakres niezbędnych danych

- LSI2014,
- SL2014,
- dane z baz statystyki publicznej (m.in. GUS),
- badania, analizy, ekspertyzy, ewaluacje z obszaru ochrony środowiska, kultury, ochrony zabytków, turystyki.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

II-IV kwartał 2020 r.

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

250 tys. zł

Ewentualne komentarze / wątpliwości

Badanie możliwe do realizacji w połączeniu z innymi badaniami z obszaru Infrastruktury. Zakres badania może ulec z uwagi na planowane przez KJE badanie horyzontalne

w obszarze kultury.

7. Ocena efektów wsparcia w ramach Osi VIII *Mobilność regionalna i ekologiczny transport* w RPO WL 2014-2020

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/priorytetów inwestycyjnych/działań)	
Oś priorytetowa 8 – Mobilność regionalna i ekologiczny transport PI 7b Działanie 8.1 <i>Regionalny układ transportowy</i> Działanie 8.2 <i>Lokalny układ transportowy</i> Działanie 8.4 <i>Transport w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i> PI 7d Działanie 8.3 <i>Transport kolejowy</i> Fundusz: EFRR	
Typ badania (wpływ, procesowe)	wpływu
Typ badania (<i>ex ante</i> , <i>on-going</i> , <i>ex post</i>)	<i>ex post</i>
Cel badania	
Celem badania jest ocena wpływu interwencji w obszarze transportu w Osi VIII RPO WL 2014-2020 w odniesieniu do założonych celów.	
Uzasadnienie badania	
Ewaluacja realizowana w ramach obowiązku przeprowadzenia ewaluacji wpływu interwencji na realizację celów każdej osi priorytetowej. Badanie umożliwi oszacowanie i ocenę efektów działań w odniesieniu do założonych celów. Badanie będzie również uwzględniać identyfikację efektów synergii działań komplementarnych realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia.	
Kryteria badania	
Trafność, efektywność, skuteczność, użyteczność, trwałość.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
Badanie powinno udzielić odpowiedzi co najmniej na następujące pytania ewaluacyjne: • Jakie uzyskano efekty w zakresie wsparcia infrastruktury?	

- Czy zrealizowane projekty przyczyniły się do osiągnięcia celów szczegółowych Osi VIII?
- W jaki sposób realizacja projektów wpłynęła na sytuację społeczno-gospodarczą regionu oraz mobilność mieszkańców?
- Czy działania w ramach RPO WL były komplementarne z projektami PO PW i czy wystąpiły efekty synergiczne w wyniku realizacji tych działań?
- Jaka jest użyteczność zrealizowanych projektów?
- Jakie czynniki wpływały na skuteczność wsparcia, a jakie je ograniczały?
- Czy przyjęte formy wsparcia okazały się efektywne?
- Czy efekty wsparcia są trwałe?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

W ramach badania powinny zostać zastosowane co najmniej następujące metody badawcze:

- analiza danych zastanych (*desk research*),
- indywidualne wywiady pogłębione z przedstawicielami IZ RPO WL, ekspertami w zakresie transportu,
- badania ilościowe z udziałem beneficjentów,
- badania jakościowe pod kątem użyteczności,
- panele ekspertów,
- analiza studiów przypadków (*case study*).

Zakres niezbędnych danych

- LSI2014,
- SL2014,
- dane z baz statystyki publicznej (m.in. GUS),
- badania, analizy, ekspertyzy, ewaluacje z obszaru transportu.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

II kwartał 2023 r. - IV kwartał 2023 r.

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

250 tys. zł

Ewentualne komentarze / wątpliwości

Badanie możliwe do realizacji w połączeniu z innymi badaniami z obszaru Infrastruktury.

8. Ocena komplementarności międzyokresowej w zakresie rewitalizacji

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/priorytetów inwestycyjnych/działań)	
Oś priorytetowa 13 – Infrastruktura społeczna PI 9b Działanie 13.3 <i>Rewitalizacja obszarów miejskich</i> Działanie 13.4 <i>Rewitalizacja obszarów wiejskich</i> Działanie 13.8 <i>Rewitalizacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych</i> Fundusz: EFRR	
Typ badania (wpływ, procesowe)	procesowe
Typ badania (<i>ex ante</i> , <i>on-going</i> , <i>ex post</i>)	<i>ex ante</i>
Cel badania	
Identyfikacja potrzeb rewitalizacji obszarów kryzysowych na terenie Lubelszczyzny w kontekście celów PI 9b RPO WL 2014-2020 oraz kontynuacji wsparcia z perspektywy 2007-2013.	
Uzasadnienie badania	
Ewaluacja realizowana w ramach obowiązku przeprowadzenia ewaluacji komplementarności międzyokresowej wsparcia rewitalizacji wynikającego z <i>Wytucznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020</i> . Wyniki badania zostaną wykorzystane w procesie wdrażania RPO WL.	
Kryteria badania	
Trafność, przewidywana efektywność, przewidywana skuteczność.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
Badanie powinno udzielić odpowiedzi co najmniej na następujące pytania ewaluacyjne: • Jakie uzyskano efekty (ze szczególnym uwzględnieniem skutków społecznych) w zakresie wspierania rewitalizacji w RPO WL 2007-2013?• Czy realizacja w RPO WL 2007-2013 projektów rewitalizacyjnych pociągnęła za sobą inne działania podejmowane przez podmioty prywatne?• Jaka była skuteczność sposobu wspierania procesów rewitalizacji w perspektywie 2007-2013 (z uwzględnieniem wsparcia dla działań społecznych finansowanych z innych źródeł: krajowych i EFS (PO KL))?• Jakie czynniki wpływały na skuteczność wdrażania projektów i programów rewitalizacji, a jakie je ograniczały?• Jakie obszary kryzysowe występują w gminach Województwa Lubelskiego i jaka jest specyfika ich problemów?• Jakie potrzeby rewitalizacyjne występują na obszarach kryzysowych?	

- W jakim stopniu interwencja zaplanowana w RPO WL 2014-2020 odpowiada na zidentyfikowane potrzeby gmin w zakresie rewitalizacji?
- Jaka jest przewidywana efektywność systemu wsparcia rewitalizacji w RPO WL 2014-2020?
- Jaka jest przewidywana skuteczność systemu wsparcia rewitalizacji w RPO WL 2014-2020?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

W ramach badania powinny zostać zastosowane co najmniej następujące metody badawcze:

- analiza danych zastanych (*desk research*),
- indywidualne wywiady pogłębione z przedstawicielami IZ RPO WL,
- badania ilościowe z beneficjentami RPO WL 2007-2013,
- badania jakościowe z beneficjentami RPO WL 2007-2013,
- badania ilościowe z potencjalnymi beneficjentami RPO WL 2014-2020,
- badania jakościowe z potencjalnymi beneficjentami RPO WL 2014-2020.

Zakres niezbędnych danych

- LSI 07-13,
- KSI SIMIK 07-13,
- dane z baz statystyki publicznej (m.in. GUS),
- lokalne programy rewitalizacji (2007-2013),
- dokumentacja konkursu na wsparcie dla gmin w zakresie opracowania gminnych programów rewitalizacji (2014-2020),
- badania, analizy, ewaluacje z obszaru rewitalizacji, w tym badania z zakresu diagnozy do gminnych programów rewitalizacji.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

III – IV kwartał 2017 r.

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

100 tys. zł

Ewentualne komentarze / wątpliwości

9. Ewaluacja wpływu działań rewitalizacyjnych na sytuację obszarów zdegradowanych, w tym na ożywienie społeczne i gospodarcze oraz na jakość życia mieszkańców

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/priorytetów inwestycyjnych/działań)	
Oś priorytetowa 11 – Włączenie społeczne PI 9i Działanie 11.1 <i>Aktywne włączenie</i> PI 9iv Działanie 11.2 <i>Usługi społeczne i zdrowotne</i> Działanie 11.5 <i>Usługi społeczne i zdrowotne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i> PI 9v Działanie 11.3 <i>Ekonomia społeczna</i> Oś priorytetowa 13 – Infrastruktura społeczna PI 9b Działanie 13.3 <i>Rewitalizacja obszarów miejskich</i> Działanie 13.4 <i>Rewitalizacja obszarów wiejskich</i> Działanie 13.8 <i>Rewitalizacja Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych</i> Fundusz: EFS, EFRR	
Typ badania (wpływ, procesowe)	wpływu
Typ badania (<i>ex ante</i> , <i>on-going</i> , <i>ex post</i>)	<i>ex post</i>
Cel badania	
Celem badania jest identyfikacja wpływu RPO WL 2014-2020 na poprawę sytuacji na obszarach zdegradowanych, w tym na poprawę jakości życia mieszkańców oraz ożywienie społeczne i gospodarcze na terenach, które zostały poddane rewitalizacji.	
Uzasadnienie badania	
Rewitalizacja jest jednym z priorytetowych obszarów w nowej polityce spójności. Na terenie województwa lubelskiego występują zdegradowane obszary wymagające rekultywacji i rewitalizacji. Dewastacja i degradacja dotyka zarówno obszary miejskie, jak i wiejskie. Przyczyn degradacji obszarów upatrywać można m.in. w utracie ich dotychczasowych funkcji wynikającej z kumulacji negatywnych zjawisk gospodarczych i społecznych. Tereny dotknięte degradacją, zamieszkiwane są niejednokrotnie przez społeczności zmuszone korzystać z pomocy społecznej. Niezbędne jest zatem podjęcie kompleksowych działań prowadzących do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego poprzez ich ożywienie społeczno-gospodarcze, co przełoży się na poprawę jakości życia ich mieszkańców. Przyczyni się to do złagodzenia negatywnych zjawisk społecznych na danym obszarze, w tym do ograniczenia ubóstwa i wykluczenia społecznego. Zgodnie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020	

przewidziane zostały działania rewitalizacyjne, których celem jest odnowa zdegradowanych: przestrzeni miejskich, małych miast i obszarów wiejskich a także przestrzeni położonych na terenie Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Badanie to będzie miało również za zadanie wypełnić obowiązek ewaluacji wpływu dla dwóch Osi Priorytetowych (XI i XIII) RPO WL na lata 2014-2020.

Kryteria badania

Trafność, skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Badanie powinno udzielić odpowiedzi co najmniej na następujące pytania ewaluacyjne:

- Jak oceniana jest trafność doboru obszarów rewitalizowanych ze względu na skalę występujących na nich problemów społecznych?
- W jaki sposób zapewniona została komplementarność działań na obszarach rewitalizowanych? Jak oceniany jest poziom komplementarności działań finansowanych z różnych źródeł?
- Jaki jest poziom zmian na obszarach rewitalizowanych? Czy sytuacja na obszarach rewitalizowanych poprawiła się w porównaniu do sytuacji przed otrzymaniem wsparcia?
- Jakie zmiany są obserwowane na obszarach rewitalizowanych w zakresie:
 - jakości życia,
 - poziomu ubóstwa (korzystania z pomocy społecznej),
 - poziomu aktywności społecznej,
 - poziomu integracji społecznej (włączenia społecznego),
 - poziomu zatrudnienia/liczby miejsc pracy,
 - nowych przedsiębiorstw, w tym również przedsiębiorstw społecznych,
 - dostępu do edukacji i innych usług społecznych,
 - poziomu przestępczości,
 - stanu lokalnej infrastruktury,
 - poziomu czynszów na obszarach rewitalizowanych (koszt mieszkań, lokali usługowych i handlowych),
 - odpływu lokalnych i napływu nowych mieszkańców i przedsiębiorców,
 - zmian dotyczących własności nieruchomości.
- Jaka jest trwałość osiągniętych zmian?
- Jaki jest wpływ rewitalizacji na migrację mieszkańców (lub co najmniej plany dotyczące migracji)?
- Jakie elementy realizowanej interwencji miały największy wpływ na sukces lub porażkę podejmowanych działań rewitalizacyjnych?
- Czy, a jeśli tak, to w jaki sposób rewitalizacja przyczyniła się do ożywienia społecznego i gospodarczego terenów na jakich była podejmowana oraz poprawy jakości życia ich mieszkańców?
- Czy i w jakim stopniu realizowane interwencje przyczyniły się do rewitalizacji terenów zdegradowanych oraz zmniejszenia degradacji społecznej i gospodarczej mieszkańców? Które interwencje są najskuteczniejsze? W jakich aspektach degradacja postępuje mimo interwencji?
- Jakie rodzaje interwencji wymagają kontynuacji w kolejnym okresie programowania?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne
W ramach badania powinny zostać zastosowane co najmniej następujące metody badawcze: • analiza danych zastanych (<i>desk research</i>), • indywidualne wywiady pogłębione z przedstawicielami IZ RPO WL, ekspertami w zakresie rewitalizacji, ekspertami oceniającymi wnioski o dofinansowanie w zakresie wsparcia związanego z rewitalizacją, • badania ilościowe i jakościowe z udziałem beneficjentów, • badania ilościowe i jakościowe z udziałem uczestników projektów, • panele ekspertów.
Zakres niezbędnych danych
• LSI2014, • LSI2014EFS, • SL2014, • dane z baz statystyki publicznej (m.in. GUS), • sprawozdania gmin z wdrażania programów rewitalizacji (stan na koniec 2021), • dotychczasowe badania i analizy z zakresu rewitalizacji.
Organizacja badania
Ramy czasowe realizacji badania
III – IV kwartał 2022
Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia
200 tys. zł
Ewentualne komentarze / wątpliwości

SPOŁECZEŃSTWO

10. Badanie ewaluacyjne w zakresie oszacowania wartości wybranych wskaźników rezultatu długoterminowego w ramach 9, 10, 11 i 12 osi priorytetowej RPO WL 2014-2020

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/priorytetów inwestycyjnych/działań)	
Oś priorytetowa 9 – Rynek pracy PI 8iv Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę	
Oś priorytetowa 10 – Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian PI 8v Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian	
Oś priorytetowa 11 – Włączenie społeczne PI 9v Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia	
Oś priorytetowa 12 – Edukacja, kwalifikacje i kompetencje PI 10i Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia PI 10iii Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	
Fundusz: EFS	
Typ badania (wpływ, procesowe)	procesowa
Typ badania (<i>ex ante</i> , <i>on-going</i> , <i>ex post</i>)	<i>on-going</i>
Cel badania	
Głównym celem ewaluacji jest oszacowanie wskaźników rezultatu długoterminowego: <i>Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu (wszystkie PI, w których wsparciem objęte zostały osoby pracujące); Liczba osób objętych działaniami typu outplacement znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu (PI 8v);</i>	

*Liczba miejsc pracy istniejących co najmniej 30 miesięcy, utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych (PI 9v);
Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków z EFS (PI 8iv)
Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS (PI 10i)*

Uzasadnienie badania

Obowiązek przeprowadzenia badania ewaluacyjnego w zakresie oszacowania wskaźników *Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu programu* i *Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS* wynika z *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*. Natomiast realizacja badania ewaluacyjnego w zakresie wyliczenia wskaźników *Liczba osób objętych działaniami typu outplacement znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu*, *Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków z EFS* i *Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS* została zaplanowana w RPO WL 2014-2020.

Kryteria badania

Skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Badanie powinno udzielić odpowiedzi na pytanie, ile wynosi wartość następujących wskaźników rezultatu długoterminowego:

- *Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu*
- *Liczba osób objętych działaniami typu outplacement znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu*
- *Liczba miejsc pracy istniejących co najmniej 30 miesięcy, utworzonych w przedsiębiorstwach społecznych*
- *Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków z EFS*
- *Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS*

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Badanie będzie się opierać na metodologii zawartej w załączniku nr 6 do *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*.

Zakres niezbędnych danych

- LSI2014,
- LSI2014EFS,
- SL2014,
- dane z baz statystyki publicznej (m.in. GUS).

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

Zgodnie z *Wytocznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020* obowiązkowe jest co najmniej czterokrotne przeprowadzenie pomiaru. Planowane jest przeprowadzenie poszczególnych etapów w następujących terminach:

1. III kw.– IV kw. 2017 r.
2. I - II kw. 2019 r.
3. III - IV kw. 2021 r.
4. II - IV kw. 2023 r.

Należy zaznaczyć, iż w zależności od stopnia wdrażania poszczególnych PI etapy pomiarów ww. wskaźników mogą się ze sobą łączyć np. etap I z II, etap III z IV. Ponadto w odniesieniu do wskaźników *Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków z EFS* i *Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS*, planuje się przeprowadzenie ich ewaluacji wspólnie z pomiarem wskaźników rezultatu długoterminowego w ramach etapu II i III/IV.

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

Szacowany koszt jednego pomiaru wskaźników wyniesie 70 tys. zł. Łączny koszt badania to około **280 tys. zł.**

Ewentualne komentarze / wątpliwości

11. Ocena wpływu wsparcia oferowanego w ramach 9 i 10 osi priorytetowej RPO WL 2014-2020

Ogólny opis badania

Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/priorytetów inwestycyjnych/działań)

Oś priorytetowa 9 – Rynek pracy

PI 8i

Działanie 9.1 *Aktywizacja zawodowa*

Działanie 9.2 *Aktywizacja zawodowa - projekty PUP*

PI 8iii

Działanie 9.3 *Rozwój przedsiębiorczości*

Działanie 9.6 *Rozwój przedsiębiorczości w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego*

PI 8iv

Działanie 9.4 *Godzenie życia zawodowego i prywatnego*

Działanie 9.7 *Godzenie życia zawodowego i prywatnego w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego*

Oś priorytetowa 10 – Adaptacyjność przedsiębiorstw i pracowników do zmian

PI 8v

Działanie 10.1 *Usługi rozwojowe dla MŚP*

Działanie 10.2 *Programy typu outplacement*

Działanie 10.4 *Programy typu outplacement w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego*

PI 8vi

Działanie 10.3 *Programy polityki zdrowotnej*

Fundusz: EFS

Typ badania (wpływ, procesowe)	wpływu
Typ badania (<i>ex ante</i> , <i>on-going</i> , <i>ex post</i>)	<i>ex post</i>

Cel badania

Głównym celem ewaluacji jest ocena wpływu wsparcia oferowanego w ramach 9 i 10 osi priorytetowej na zatrudnienie na lubelskim rynku pracy.

Cel główny badania zostanie zrealizowany poprzez osiągnięcie następujących celów szczegółowych:

1. Ocena wpływu wsparcia na rzecz osób pozostających bez pracy bezrobotnych i biernych zawodowo, które znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, tj. osób starszych w wieku 50 lat i więcej, kobiet, osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale bezrobotnych oraz o niskich kwalifikacjach;
2. Ocena działań skierowanych do osób pozostających bez pracy zainteresowanych założeniem działalności gospodarczej;
3. Ocena interwencji umożliwiającej powrót lub wejście na rynek pracy osobom (w szczególności kobietom), które w nim nie uczestniczą ze względu na pełnienie funkcji opiekuńczych nad dziećmi;
4. Ocena wsparcia mającego na celu podnoszenie kompetencji/kwalifikacji pracowników sektora MŚP w ramach podmiotowego finansowania usług rozwojowych (w szczególności szkoleń i doradztwa), w tym ocena wpływu działań outplacementowych na zwiększenie zdolności adaptacyjnych pracowników zwolnionych lub przewidzianych do zwolnienia z przyczyn dotyczących zakładu pracy;
5. Ocena wpływu programów zdrowotnych na zwiększenie dostępności do świadczeń, poprawę sytuacji zdrowotnej regionu oraz przeciwdziałanie bierności zawodowej powodowanej stanem zdrowia.

Uzasadnienie badania

Ewaluacja ma za zadanie ocenić w jaki sposób zaoferowane wsparcie przyczyniło się do realizacji celu określonego w ramach 9 i 10 osi priorytetowej RPO WL 2014-2020. Obowiązek przeprowadzenia ewaluacji wynika z zapisów art. 56 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013.

Kryteria badania

Trafność, efektywność, skuteczność, użyteczność, trwałość.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Badanie powinno udzielić odpowiedzi co najmniej na następujące pytania ewaluacyjne:

- *Czy i w jakim stopniu udzielone wsparcie przyczyniło się do poprawy sytuacji osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy tj. osób starszym w wieku 50 lat i więcej, kobiet, osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale bezrobotnych oraz o niskich kwalifikacjach?*
- *Czy i w jakim stopniu wsparcie dedykowane osobom pozostającym bez pracy zainteresowanym założeniem działalności, przyczyniło się do zwiększenia liczby trwałych nowych mikroprzedsiębiorstw? Która z form wsparcia – dotacja czy instrumenty zwrotne – okazała się bardziej skuteczna i efektywna?*
- *Czy udzielone wsparcie umożliwiło powrót lub wejście na rynek pracy osobom (w szczególności kobietom), które w nim uczestniczyły ze względu na sprawowanie opieki nad dziećmi? Jaka jest trwałość interwencji?*
- *Czy dzięki wsparciu ukierunkowanemu na podnoszenie kompetencji/kwalifikacji pracowników sektora MŚP w ramach podmiotowego finansowania usług rozwojowych zwiększyła się dostępność do usług rozwojowych dla MŚP?*
- *Czy w kontekście zrealizowanych działań outplacementowych zwiększyła się zdolność adaptacyjna pracowników zwolnionych lub przewidzianych do zwolnienia z przyczyn dotyczących zakładu pracy? Czy podjęte działania były skuteczne?*
- *Czy i w jakim stopniu udzielone wsparcie zwiększyło poziom uczestnictwa osób w wieku aktywności zawodowej w programach zdrowotnych? Czy udzielone wsparcie umożliwiło powrót lub pozostanie na rynku pracy osobom, które skorzystały z programów zdrowotnych?*
- *Jaka jest skala występowania projektów partnerskich w podziale na rodzaje partnerów (partnerstwa między podmiotami publicznymi, między podmiotami prywatnymi, partnerstwa mieszane podmiotów publicznych z prywatnymi, itp.)? Jakie podmioty najczęściej występują w roli liderów partnerstwa? Co decyduje o składzie partnerstwa? Czy możliwe jest wyodrębnienie pewnych rodzajów partnerstw?*
- *Jaki jest wpływ interwencji na zachowania migracyjne uczestników projektów?*

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

W badaniu należy uwzględnić zarówno metody/techniki jakościowe, jak i ilościowe. Dodatkowo przedmiotowe badanie powinno uwzględniać również metody kontrfaktyczne oraz ewaluację opartą na teorii.

Zakres niezbędnych danych
• LSI2014, • LSI2014EFS, • SL2014, • dane osób zarejestrowanych jako bezrobotne w powiatowych urzędach pracy, • dane z baz statystyki publicznej (m.in. GUS).
Organizacja badania
Ramy czasowe realizacji badania
W ramach przedmiotowej osi priorytetowej realizowane są regionalne programy zdrowotne. W związku z obowiązkiem określonym w <i>Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020</i> dotyczącym ewaluacji programu zdrowotnego w końcowej fazie jego wdrażania zaproponowano realizację przedmiotowego badania ewaluacyjnego w dwóch etapach: I – II kw. 2020 r.   i   II – IV kw. 2023 r.   Ostateczne terminy realizacji badania ewaluacyjnego uzależnione są od stopnia wdrażania wsparcia w ramach 9 i 10 osi priorytetowej RPO WL 2014-2020.
Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia
Szacowany koszt jednego badania ewaluacyjnego wpływu wyniesie 100 tys. zł. Łączny koszt to około 200 tys. zł.
Ewentualne komentarze / wątpliwości

12. Ocena wpływu wsparcia oferowanego w ramach 11 osi priorytetowej RPO WL 2014-2020

Ogólny opis badania
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/priorytetów inwestycyjnych/działań)
Oś priorytetowa 11 – Włączenie społeczne   PI 9i   Działanie 11.1 <i>Aktywne włączenie</i>   Działanie 11.4 <i>Aktywne włączenie w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>

PI 9iv
Działanie 11.2 *Usługi społeczne i zdrowotne*

PI 8v

Działanie 11.3 *Ekonomia społeczna*

Oś priorytetowa 13 – Infrastruktura społeczna

PI 9a

Działanie 13.2 *Infrastruktura usług społecznych*

Fundusz: EFS, EFRR

Typ badania (wpływ, procesowe)	wpływu

Typ badania (<i>ex ante</i> , <i>on-going</i> , <i>ex post</i>)	<i>ex post</i>

Cel badania

Głównym celem ewaluacji jest ocena wpływu wsparcia oferowanego w ramach 11 osi priorytetowej na promowanie włączenia społecznego oraz przeciwdziałanie ubóstwu i dyskryminacji.

Cel główny badania zostanie zrealizowany poprzez osiągnięcie następujących celów szczegółowych:

1. Ocena wsparcia w zakresie aktywnego włączenia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym zarówno w wymiarze zatrudnieniowym, jak i społecznym;
2. Ocena dostępności usług społecznych i zdrowotnych;
3. Ocena inicjatyw na rzecz rozwoju ekonomii społecznej;
4. Ocena wpływu regionalnych programów zdrowotnych realizowanych w ramach Osi Priorytetowej 11.

Uzasadnienie badania

Ewaluacja ma za zadanie ocenić w jaki sposób zaoferowane wsparcie przyczyniło się do realizacji celu określonego w ramach 11 osi priorytetowej RPO WL 2014-2020. Obowiązek przeprowadzenia ewaluacji wynika z zapisów art. 56 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013.

Kryteria badania

Trafność, efektywność, skuteczność, użyteczność, trwałość.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Badanie powinno udzielić odpowiedzi co najmniej na następujące pytania ewaluacyjne:

- *W jakim stopniu oferowane wsparcie wpłynęło na aktywne włączenie osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym zarówno w wymiarze zatrudnieniowym, jak i społecznym?*
- *Jaka jest skuteczność programów aktywizacji społecznej/zawodowej dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, ich rodzin oraz innych osób z ich otoczenia?*

- *Jaka jest skala zmian sytuacji społecznej uczestników projektów z zakresu aktywnej integracji, w tym uczestników podmiotów ekonomii społecznej (w tym m.in. poziom ubóstwa, korzystanie ze świadczeń, poziom integracji społecznej)?*
- *Jaka jest trwałość zmiany sytuacji uczestników w zakresie otrzymanego wsparcia?*
- *Jaki jest udział organizacji pozarządowych we wdrażaniu działań dotyczących włączenia społecznego?*
- *Jaka jest komplementarność wsparcia oferowanego w ramach Działania 11.1 i 11.2 z Programem Operacyjnym Pomoc Żywnościowa 2014-2020?*
- *Czy w wyniku realizacji wsparcia wzrosła dostępność do usług społecznych i zdrowotnych?*
- *Jaki jest wpływ interwencji na rozwój przedsiębiorstw społecznych?*
- *Czy dzięki projektom realizowanym w ramach EFS zwiększyła się skala i jakość współpracy między instytucjami pomocy społecznej i rynku pracy oraz trzecim sektorem mającej na celu wsparcie osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy?*
- *Jaka jest komplementarność inwestycji współfinansowanych z EFS i EFRR, a także z działaniami finansowanymi z innych źródeł?*
- *Jaka jest skala występowania projektów partnerskich w podziale na rodzaje partnerów (partnerstwa między podmiotami publicznymi, między podmiotami prywatnymi, partnerstwa mieszane podmiotów publicznych z prywatnymi, itp.)? Jakie podmioty najczęściej występują w roli liderów partnerstwa? Co decyduje o składzie partnerstwa? Czy możliwe jest wyodrębnienie pewnych rodzajów partnerstw?*
- *Jaki jest udział organizacji pozarządowych we wdrażaniu działań dotyczących włączenia społecznego i jaka jest ich użyteczność?*
- *Jaka jest skuteczność i efektywność zrealizowanych regionalnych programów zdrowotnych?*

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

W badaniu należy uwzględnić zarówno metody/techniki jakościowe, jak i ilościowe. Dodatkowo przedmiotowe badanie powinno uwzględniać również metody kontrfaktyczne oraz ewaluację opartą na teorii.

Zakres niezbędnych danych

- LSI2014,
- LSI2014EFS,
- SL2014,
- dane z baz statystyki publicznej (m.in. GUS),
- badania ewaluacyjne z perspektywy finansowej 2007-2013.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

W ramach przedmiotowej osi priorytetowej realizowane są regionalne programy zdrowotne. W związku z obowiązkiem określonym w *Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020* dotyczącym ewaluacji programu zdrowotnego w końcowej fazie jego wdrażania,

zaproponowano realizację przedmiotowego badania ewaluacyjnego w dwóch etapach:

I – II kw. 2021 r.

i

II – IV kw. 2023 r.

Ostateczne terminy realizacji badania ewaluacyjnego uzależnione są od stopnia wdrażania wsparcia w ramach 11 osi priorytetowej RPO WL 2014-2020.

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

Szacowany koszt jednego badania ewaluacyjnego wpływu wyniesie 100 tys. zł. Łączny koszt to około **200 tys. zł.**

Ewentualne komentarze / wątpliwości

13. Ocena wpływu wsparcia oferowanego w ramach 12 osi priorytetowej RPO WL 2014-2020

Ogólny opis badania

Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/priorytetów inwestycyjnych/działań)

Oś priorytetowa 12 Edukacja, kwalifikacje i kompetencje

PI 10i

Działanie 12.1 *Edukacja przedszkolna*

Działanie 12.2 *Kształcenie ogólne*

Działanie 12.5 *Edukacja przedszkolna w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego*

Działanie 12.6 *Kształcenie ogólne w ramach w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego*

PI 10iii

Działanie 12.3 *Kształcenie ustawiczne w zakresie ICT i języków obcych*

PI 10iv

Działanie 12.4 *Kształcenie zawodowe*

Oś priorytetowa 13 – Infrastruktura społeczna

PI 10a

Działanie 13.5 *Infrastruktura przedszkolna*

Działanie 13.6 *Infrastruktura kształcenia zawodowego i ustawicznego*

Działanie 13.7 *Infrastruktura szkolna*

Fundusz: EFS, EFRR

Typ badania (wpływ, procesowe)	wpływu
Typ badania (<i>ex ante, on-going, ex post</i>)	<i>ex post</i>
Cel badania	
Głównym celem ewaluacji jest ocena wpływu wsparcia oferowanego w ramach 12 osi priorytetowej na rozwój kapitału intelektualnego mieszkańców. Cel główny badania zostanie zrealizowany poprzez osiągnięcie następujących celów szczegółowych: 1. Ocena wpływu wsparcia w zakresie 12 osi priorytetowej na wzrost liczby trwałych miejsc edukacji przedszkolnej oraz na rozszerzenie oferty dodatkowej placówek wychowania przedszkolnego. 2. Ocena wpływu działań na podniesienie jakości nauczania i poszerzenie oferty edukacyjnej szkół obejmowanych wsparciem. 3. Ocena wpływu działań na wzrost kompetencji i właściwych postaw u uczniów, kluczowych z punktu widzenia wymagań niezbędnych na rynku pracy. 4. Ocena wpływu interwencji na podwyższanie kompetencji osób dorosłych. 5. Ocena działań podejmowanych w ramach 12 osi priorytetowej w zakresie zwiększenia szans na zatrudnienie uczniów kształcących się w szkołach zawodowych, w szczególności poprzez poprawę skuteczności kształcenia zawodowego.	
Uzasadnienie badania	
Ewaluacja ma za zadanie ocenić w jaki sposób zaoferowane wsparcie przyczyniło się do realizacji celu określonego w ramach 12 osi priorytetowej RPO WL 2014-2020. Obowiązek przeprowadzenia ewaluacji wynika z zapisów art. 56 ust. 3 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013.	
Kryteria badania	
Trafność, efektywność, skuteczność, użyteczność, trwałość.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
Badanie powinno udzielić odpowiedzi co najmniej na następujące pytania ewaluacyjne: • <i>Jaka jest dostępność do usług edukacji przedszkolnej w województwie lubelskim i jak zmieniła się po interwencji?</i> • <i>W jakim stopniu realizacji projektów w ramach Działania 12.1 i 12.5 ułatwia godzenie ról zawodowych i rodzinnych przez rodziców dzieci w wieku przedszkolnym?</i> • <i>Jaka jest użyteczność i skuteczność wsparcia pod kątem podniesienia u uczniów kompetencji kluczowych oraz właściwych postaw niezbędnych do funkcjonowania na rynku pracy?</i> • <i>Jaka jest rola technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) i przygotowania do ich wykorzystania szkół oraz nauczycieli w budowaniu kompetencji kluczowych?</i> • <i>Czy i w jakim stopniu, dzięki uzyskanemu wsparciu wzrosły kompetencje osób dorosłych?</i> • <i>W jakim stopniu wsparcie na rzecz szkolnictwa zawodowego wpłynęło na zwiększenie szans zatrudnienia przyszłych absolwentów na regionalnym rynku pracy?</i> • <i>Jaka jest komplementarność pomiędzy wsparciem oferowanym w ramach poszczególnych działań 12 osi priorytetowej współfinansowanej z EFS a powstałą</i>	

lub zmodernizowaną infrastrukturą wspartą w ramach 13 osi priorytetowej?

- *Jaka jest skala występowania projektów partnerskich w podziale na rodzaje partnerów (partnerstwa między podmiotami publicznymi, między podmiotami prywatnymi, partnerstwa mieszane podmiotów publicznych z prywatnymi itp.)? Jakie podmioty najczęściej występują w roli liderów projektów? Co decyduje o składzie partnerstwa? Czy możliwe jest wyodrębnienie pewnych rodzajów partnerstw?*

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

W badaniu należy uwzględnić zarówno metody/techniki jakościowe, jak i ilościowe. Dodatkowo przedmiotowe badanie powinno uwzględniać również metody kontrfakcyjne oraz ewaluację opartą na teorii.

Zakres niezbędnych danych

- LSI2014,
- LSI2014EFS,
- SL2014,
- dane z baz statystyki publicznej (m.in. GUS),
- badania ewaluacyjne z perspektywy finansowej 2007-2013.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

W zależności od stopnia wdrażania wsparcia w ramach 12 osi priorytetowej planowane jest przeprowadzenie ewaluacji w następujących terminach:

I – II kw. 2019 r.

lub

II – IV kw. 2023 r.

Ostateczny termin realizacji badania ewaluacyjnego uzależniony jest od stopnia wdrażania wsparcia w ramach 12 osi priorytetowej RPO WL 2014-2020.

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

Szacowany koszt jednego badania ewaluacyjnego wpływu wyniesie 100 tys. zł. Łączny koszt to około **200 tys. zł.**

Ewentualne komentarze / wątpliwości

BADANIA PROGRAMU

14. Ocena kryteriów i systemu wyboru projektów RPO WL 2014-2020

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/priorytetów inwestycyjnych/działań)	
Obejmuje wszystkie osie priorytetowe.	
Typ badania (wpływ, procesowe)	procesowe
Typ badania (<i>ex ante</i> , <i>on-going</i> , <i>ex post</i>)	<i>on-going</i>
Cel badania	
Ocena kryteriów wyboru projektów oraz systemu wyboru projektów pod kątem zapewnienia skutecznej efektywnej realizacji RPO WL 2014-2020.	
Uzasadnienie badania	
Badanie zostało wskazane w <i>Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020</i> jako obowiązkowe dla wszystkich programów operacyjnych. Wyniki badania i wypracowane rekomendacje przyczynią się do zapewnienia wyboru najlepszych projektów, adekwatnych do założonych w RPO WL celów, umożliwiających skuteczną realizację założeń Programu. Ponadto doświadczenia z perspektywy 2007-2013 ¹⁶ wskazują na bardzo wysoką użyteczność tego typu ewaluacji.	
Kryteria badania	
Trafność, spójność, skuteczność.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
Badanie powinno udzielić odpowiedzi co najmniej na następujące pytania badawcze: • Czy przyjęte kryteria i system wyboru oraz organizacja procesu oceny wniosków w ramach poszczególnych działań sprzyjać będą wyborowi projektów, które w sposób optymalny przyczyniają się do osiągnięcia celów szczegółowych i rezultatów odpowiednich priorytetów RPO?• Czy przyjęte kryteria i system wyboru oraz organizacja procesu oceny wniosków w ramach poszczególnych działań RPO są niedyskryminacyjne i przejrzyste oraz uwzględniają ogólne zasady ustanowione w art. 7 i 8 Rozporządzenia EU 1303/2013?• Czy należy wprowadzić zmiany w systemie wyboru i oceny projektów w celu zapewnienia skutecznej i efektywnej realizacji Programu? Jeśli tak, to jakie?	

¹⁶ W 2009 r. zrealizowano badanie pn. "Ocena systemu wyboru projektów (finansowanych operacji) zaprojektowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013".

- Czy system oraz proces wyboru projektów jest transparentny i bezstronny?
- Czy system wyboru projektów jest zdolny do zapewnienia odpowiedniego poziomu komplementarności?
- Czy systemy informatyczne wspierające proces wyboru projektów są funkcjonalne?
- Czy przyjęte kryteria są obiektywne, mierzalne (weryfikowalne), zrozumiałe (precyzyjne i jednoznaczne), poprawne merytorycznie, spójne wewnątrznie w ramach poszczególnych konkursów?
- Czy kryteria zapewniają wybór projektów, które w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów działań, osi i Programu?
- Czy zaproponowany zestaw kryteriów jest spójny z celami i logiką interwencji?
- Czy przyjęte kryteria zapewniają kompleksową ocenę projektu?
- Czy zastosowane kryteria i system wyboru sprzyja wyborowi projektów, które pozwolą na wypełnienie zobowiązań wynikających z przyjętych ram wykonania?
- Czy stosowany system wyboru ogranicza do niezbędnego minimum obciążenia administracyjne nakładane na wnioskodawców na etapie aplikacji?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Badanie będzie miało charakter partycypacyjny, z szerokim uwzględnieniem współpracy Wykonawcy i IZ RPO w celu wypracowania optymalnych rozwiązań i sformułowania precyzyjnych rekomendacji. Do niezbędnego minimum metodologicznego zaliczyć należy:

- analizę danych zastanych (*desk research*),
- wywiady indywidualne z przedstawicielami IZ RPO, KM,
- panel ekspertów.

Zakres niezbędnych danych

- dokumentacje konkursowe IZ RPO, IP RPO,
- dokumentacja programowa,
- badania ewaluacyjne z perspektywy finansowej 2007-2013.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

IV kwartał 2017 r. – I kwartał 2018 r.

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

100 tys. zł

Ewentualne komentarze / wątpliwości

Badanie zostanie zrealizowane z szerokim uwzględnieniem *Zaleceń KJE w zakresie przeprowadzenia badania systemu wyboru projektów ze szczególnym uwzględnieniem kryteriów wyboru projektów.*

15. Ewaluacja wdrażania polityk horyzontalnych w RPO WL 2014-2020

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/priorytetów inwestycyjnych/działań)	
Obejmuje wszystkie osie priorytetowe.	
Typ badania (wpływ, procesowe)	procesowe
Typ badania (<i>ex ante</i> , <i>on-going</i> , <i>ex post</i>)	<i>on-going</i>
Cel badania	
Ocena wdrażania polityk horyzontalnych w ramach RPO WL 2014-2020.	
Uzasadnienie badania	
Badanie zostało wskazane w <i>Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020</i> jako obowiązkowe dla wszystkich programów operacyjnych. Wymagania w Rozporządzeniu Ogólnym skupiają się na trzech zasadach: • równości szans mężczyzn i kobiet,• równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami,• zrównoważonego rozwoju. Ponadto badanie uwzględniać będzie inne zasady horyzontalne wymienione w Umowie Partnerstwa w rozdziale 1.5.4 <i>Inne zasady horyzontalne</i>, w szczególności z zakresu zachowania zasad polityki przestrzennej. Zasadność przeprowadzenia takiego badania została również potwierdzona w Umowie Partnerstwa. Wyniki badania zostaną wykorzystane przy opracowaniu sprawozdań rocznych i końcowego z realizacji RPO WL oraz do stworzenia narzędzi monitorowania ww. zasad na potrzeby sprawozdawczości.	
Kryteria badania	
Skuteczność, użyteczność.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
Badanie powinno udzielić odpowiedzi co najmniej na następujące pytania badawcze: • W jaki sposób i w jakim stopniu przy realizacji RPO WL uwzględniana jest zasada promowania równości mężczyzn i kobiet oraz niedyskryminacji?• W jaki sposób i w jakim stopniu przy realizacji RPO WL uwzględniana jest zasada zrównoważonego rozwoju? Odpowiedzi na powyższe pytania powinny uwzględniać perspektywy: instytucji zaangażowanych w realizację RPO WL oraz wnioskodawców i beneficjentów. • W jaki sposób monitorować realizację ww. zasad w projektach RPO WL?	

Ogólny zarys metodologii badania
Zastosowane podejście metodologiczne
Do niezbędnego minimum metodologicznego zaliczyć należy: • analizę danych zastanych (<i>desk research</i>), • wywiady z kluczowymi interesariuszami, • wywiad grupowy z przedstawicielami organizacji pozarządowych i stowarzyszeń działającymi w obszarach objętych ww. zasadami, • panel ekspertów.
Zakres niezbędnych danych
• dokumentacja konkursowa, • dokumentacja programowa, • dokumentacja projektowa, • badania ewaluacyjne z perspektywy finansowej 2007-2013.
Organizacja badania
Ramy czasowe realizacji badania
I - II kwartał 2020 r.
Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia
200tys. zł
Ewentualne komentarze / wątpliwości
Badanie zostanie zrealizowane z uwzględnieniem planowanych do opracowania zaleceń MR w zakresie niniejszego badania.

16. Ewaluacja *mid-term* postępu rzeczowego i systemu realizacji RPO WL 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródkresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/priorytetów inwestycyjnych/działań)	
Obejmuje wszystkie osie priorytetowe.	
Typ badania (wpływ, procesowe)	procesowe/wpływu
Typ badania (<i>ex ante</i> , <i>on-going</i> , <i>ex post</i>)	<i>on-going</i>

Cel badania

Ocena postępu rzeczowego RPO WL 2014-2020, dla potrzeb przeglądu śródkresowego, w tym realizacji zapisów ram i rezerwy wykonania.

Uzasadnienie badania

Badanie zostało wskazane w *Wytycznych w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020* jako obowiązkowe dla wszystkich programów operacyjnych (badanie powinno zakończyć się do końca kwietnia 2019 r.). Badanie pozwoli zidentyfikować problemy i zagrożenia związane z niewykonaniem zakładanych wartości wskaźników. Wnioski i rekomendacje posłużą do skutecznego zapobiegania zidentyfikowanym problemom.

Kryteria badania

Trafność, skuteczność, efektywność, trwałość.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Badanie powinno udzielić odpowiedzi co najmniej na następujące pytania badawcze:

- Czy zaobserwowany postęp rzeczowy jest adekwatny do postępu finansowego?
- Czy osiągnięto wartości pośrednie oszacowane na rok 2018?
- Czy istnieje ryzyko nieosiągnięcia wartości docelowych? Jakie są źródła takiego ryzyka i jakie czynniki mają na nie wpływ?
- Czy wymagana jest korekta wartości docelowych?
- Jakie należy podjąć działania aby zniwelować problemy i zagrożenia w realizacji rzeczowej i finansowej poszczególnych osi priorytetowych Programu?
- Czy zasoby kadrowe zaangażowane w proces realizacji RPO WL są wystarczające i umożliwiają sprawne i terminowe wypełnianie zadań?

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Do niezbędnego minimum metodologicznego zaliczyć należy:

- analizę danych zastanych (*desk research*),
- wywiady z kluczowymi interesariuszami.

Zakres niezbędnych danych

- LSI2014,
- LSI2014EFS,
- SL2014,
- bazy danych statystyki publicznej (m.in. GUS),
- badania ewaluacyjne z perspektywy finansowej 2007-2013,
- dokumentacja konkursowa, programowa, projektowa,
- analizy i sprawozdania.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania
III kwartał 2018 r. - I kwartał 2019 r.
Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia
250 tys. zł
Ewentualne komentarze / wątpliwości
Badanie zostanie zrealizowane z uwzględnieniem planowanych do opracowania zaleceń KJE w zakresie niniejszego badania.

17. Ewaluacja *ex post* postępu rzeczowego i rezultatów RPO WL 2014-2020 oraz wpływ Programu na osiągnięcie celów Strategii Europa 2020

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/priorytetów inwestycyjnych/działań)	
Obejmuje wszystkie osie priorytetowe.	
Typ badania (wpływ, procesowe)	wpływu
Typ badania (<i>ex ante</i> , <i>on-going</i> , <i>ex post</i>)	<i>ex post</i>
Cel badania	
Podsumowanie dotychczasowych wyników ewaluacji przeprowadzonych podczas okresu programowania i głównych produktów oraz rezultatów programu operacyjnego.	
Uzasadnienie badania	
Badanie jest obligatoryjne i wynika z zapisów Rozporządzenia Ogólnego art. 114 ust. 2: <i>“Do dnia 31 grudnia 2022 r. instytucje zarządzające przekazują Komisji, w odniesieniu do każdego programu operacyjnego, sprawozdanie zawierające podsumowanie wyników ewaluacji przeprowadzonych podczas okresu programowania i głównych produktów oraz rezultatów programu operacyjnego, przedstawiając omówienie przekazanych informacji.”</i> Badanie to będzie miało również za zadanie spełnienie wymogów art. 54 ust.1 <i>“... Wpływ programów jest ewaluowany w świetle zadań każdego z EFSI w odniesieniu do wymiernych celów unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu, i z uwzględnieniem wielkości programu, w odniesieniu do PKB oraz poziomu bezrobocia na terenie objętym programem, w stosownych przypadkach.”</i>, a więc odpowiadać na pytanie jaki jest wpływ Programu na osiągnięcie celów strategii Europa 2020.	
Kryteria badania	

Skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Badanie będzie się koncentrować wokół takich obszarów problemowych jak:

- efekty poszczególnych osi priorytetowych,
- wpływ Programu na zmiany wskaźników rezultatu strategicznego,
- wpływ programu na rozwój społeczno-gospodarczy regionu.

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Do niezbędnego minimum metodologicznego zaliczyć należy:

- analizę danych zastanych (*desk research*),
- wywiady z ekspertami,
- panele ekspertów,
- analizy studium przypadku (*case study*).

Zakres niezbędnych danych

- LSI2014,
- LSI2014EFS,
- SL2014,
- bazy danych statystyki publicznej (m.in. GUS),
- badania ewaluacyjne z perspektywy finansowej 2014-2020.

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

III kwartał 2021 r. - I kwartał 2022 r.

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

250 tys. zł

Ewentualne komentarze / wątpliwości

Badanie wymaga ścisłej koordynacji z planowanym na szczeblu krajowym badaniem wpływu wszystkich programów operacyjnych (POPC, POLiŚ, POIR, POWER, POPW oraz RPO) dotyczącego wpływu realizacji poszczególnych programów na wybrane wskaźniki, w tym na PKB i bezrobocie, które będzie realizowane dwukrotnie (2019 r. i 2022 r.).¹⁷

¹⁷ Zgodnie z pismem DKS.VI.7252.25.2015.JJ.1 z dnia 5 października 2015 r., Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju.

18. Aktualizacja oceny *ex ante* instrumentów finansowych w RPO WL.

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/priorytetów inwestycyjnych/działań)	
Osie priorytetowe III, IX, X PI 3a Działania 3.2 <i>Instrumenty kapitałowe</i> PI 3c Działania 3.7 <i>Wzrost konkurencyjności MŚP</i> PI 8iii Działania 9.3 <i>Rozwój przedsiębiorczości</i> PI 8v Działania 10.2 <i>Programy typu outplacement</i>	
Typ badania (wpływ, procesowe)	procesowe
Typ badania (<i>ex ante</i> , <i>on-going</i> , <i>ex post</i>)	<i>on-going</i>
Cel badania	
Aktualizacja oceny <i>ex ante</i> instrumentów finansowych w RPO WL 2014-2020.	
Uzasadnienie badania	
Badanie ma charakter opcjonalny i powinno być zrealizowane zgodnie ze wskazaniami Rozporządzenia Ogólnego art. 37 ust. 2 lit.g <i>"... gdy podczas etapu wdrażania instytucja zarządzająca uzna, że ocena ex ante może już nie odzwierciedlać we właściwy sposób warunków rynkowych istniejących w czasie wdrażania."</i>	
Kryteria badania	
Trafność, skuteczność, efektywność, użyteczność, trwałość.	
Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe	
Badanie będzie się koncentrować wokół takich obszarów problemowych jak: • efekty wdrażania instrumentów finansowych w RPO WL,• zmiany w poziomie zainteresowania finansowaniem zwrotnym wśród przedsiębiorców, w stosunku do lat 2013/2014 i 2014/2015,• poziom dotychczasowego wydatkowania środków (udzielone pożyczki / kredyty / poręczenia / wejścia kapitałowe) w podziale na poszczególnych pośredników oraz rodzaje instrumentów finansowych,• określenie barier w sprawnym wdrażaniu instrumentów finansowych wraz z sugestiami rozwiązań kluczowych problemów,• analiza luk w ofercie instrumentów finansowych.	

Ogólny zarys metodologii badania	
Zastosowane podejście metodologiczne	
Do niezbędnego minimum metodologicznego zaliczyć należy: • analizę danych zastanych (<i>desk research</i>), • wywiady z ekspertami, • panele ekspertów, • badania ilościowe w przypadku analizy potencjalnych beneficjentów.	
Zakres niezbędnych danych	
• LSI2014, • LSI2014EFS, • SL2014, • badania ewaluacyjne z zakresy inżynierii finansowej.	
Organizacja badania	
Ramy czasowe realizacji badania	
I - III kwartał 2020 r.	
Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia	
90 tys. zł	
Ewentualne komentarze / wątpliwości	
Badanie powinno być zrealizowane z uwzględnieniem zaleceń ujętych w raporcie "Ocena ex ante instrumentów finansowych w RPO WL 2014-2020", WYG PSDB, 2015.	

19. Ewaluacja *ex ante* regionalnego programu operacyjnego 2021+

Ogólny opis badania	
Zakres badania (uwzględnienie osi priorytetowych/priorytetów inwestycyjnych/działań)	
Wszystkie osie priorytetowe.	
Typ badania (wpływ, procesowe)	procesowe
Typ badania (<i>ex ante</i> , <i>on-going</i> , <i>ex post</i>)	<i>ex ante</i>
Cel badania	

Ewaluacja *ex ante* realizacji programu operacyjnego w kolejnej perspektywie finansowej.

Uzasadnienie badania

Zgodnie z praktyką stosowaną w dotychczasowych perspektywach finansowych konieczne jest przeprowadzenie ewaluacji *ex ante* każdego programu operacyjnego.

Kryteria badania

Trafność, przewidywana efektywność, przewidywana skuteczność, przewidywana trwałość.

Główne pytania ewaluacyjne / obszary problemowe

Zakres badania i obszary problemowe zostaną określone na podstawie wymagań KE i zaleceń KJE.

Ogólny zarys metodologii badania

Zastosowane podejście metodologiczne

Badanie oparte o model partycypacyjny, z uwzględnieniem ścisłej współpracy Wykonawcy i Zamawiającego. Metody badawcze głównie o charakterze jakościowym (wywiady indywidualne, panele ekspertów).

Organizacja badania

Ramy czasowe realizacji badania

III kwartał 2020 r. - I kwartał 2022 r.

Szacowany koszt badania i zasoby niezbędne do jej przeprowadzenia

300 tys. zł

Ewentualne komentarze / wątpliwości

Koszt badania trudny do oszacowania ze względu na brak informacji na temat wymagań KE i MR w odniesieniu do zakresu i sposobu realizacji ewaluacji *ex ante*.

Załącznik 1.

Dane teleadresowe Jednostki Ewaluacyjnej RPO WL 2014-2020.

Oddział Monitoringu i Ewaluacji	
Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie, ul. Stefczyka 3b,20-151 Lublin.	
Renata Usidus-Mądrakiewicz <i>kierownik OMiE</i>	tel. 81 44 16 558 renata.madrakiewicz@lubelskie.pl
Izabela Gołębiowska	tel. 81 44 16 757 izabela.golebiowska@lubelskie.pl
Beata Pniewska	tel. 81 44 16 757 beata.pniewska@lubelskie.pl
Monika Skorek	tel. 81 44 16 757 monika.skorek@lubelskie.pl

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Program współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego